

Ziraat Bankası

RAPORT VJETOR 2023

Hyrje.....	3
Ekonomia e Kosovës	5
Sektori Bankar në Kosovë	5
Profili Kompanisë	7
Vizioni – Misioni – Strategjia.....	8
Të Dhënat Themelore	9
Vlersimi i Vitit 2023.....	10
Menaxhimi Riskut	11
Sektori i Parandalimit të Pastrimit të Parave (AML)	12
Përputhshmëria	13
Auditimi i Brendshëm.....	14
Informacione Financiare 3-Vjeçare.....	15
Të Dhënat Financiare për Vitin e Mbyllur më 31 Dhjetor 2023 dhe Raporti i Auditorit të Pavarur	15

Hyrje

Ky raport paraqet në detaje aktivitetet e realizuara nga banka jonë gjatë vitit, rezultatet financiare të arritura dhe përparimet e shënuara drejt objektivave tona strategjike. Viti 2023 ka qenë një vit i rëndësishëm për ekonominë globale, ku janë vërejtur lëvizje në treguesit makroekonomikë dhe ndryshime në politikat ekonomike.

Pavarësisht sfidave, ekonomia globale ka shënuar një rritje prej 2,8% në vitin 2023. Kjo normë rritjeje tregon një rimëkëmbje më të ngadaltë në krahasim me vitin 2022. Ndër motorët kryesorë të kësaj rritjeje kanë dalë në pah rajoni i Azisë-Paqësorit dhe disa tregje në zhvillim.

Inflacioni ka qenë një nga sfidat kryesore për shumë ekonomi gjatë vitit 2023. Norma globale e inflacionit ka qenë në nivelin 5,5%. Veçanërisht rritjet e çmimeve të energjisë dhe ushqimit kanë qenë burimet kryesore të presioneve inflacioniste. Në ekonomitë e zhvilluara, normat e inflacionit janë regjistruar rreth 4%, ndërsa në tregjet në zhvillim kjo normë ka arritur deri në 7%.

Norma e papunësisë globale në vitin 2023 ka mbetur në nivelin 5,8%. Procesi i rimëkëmbjes ekonomike pas pandemisë ka ndihmuar në ringjalljen e tregjeve të punës, por në disa rajone vazhdojnë problemet me papunësinë strukturore dhe rritjen e ulët të punësimit. Vëllimi i tregtisë globale ka shënuar një rritje prej 3,2% gjatë vitit 2023. Kjo rritje e tregtisë është mbështetur nga përmirësimet në zinxhirët e furnizimit dhe rimëkëmbja e pjeshme e kërkesës globale. Megjithatë, luftërat tregtare dhe tendencat proteksioniste kanë krijuar presion mbi rritjen e tregtisë.

Në vitin 2023, tensionet gjeopolitike dhe luftërat tregtare kanë rritur pasiguritë ekonomike globale. Siguria e furnizimit me energji ka qenë një çështje kritike veçanërisht për Evropën. Për më tepër, ndryshimet klimatike dhe çështjet e qëndrueshmërisë mjedisore kanë qenë në qendër të politikave ekonomike afatgjata.

Viti 2023 ka sjellë zhvillime të rëndësishme edhe për tregjet financiare globale. Pasiguritë ekonomike, tensionet gjeopolitike dhe ndryshimet në treguesit makroekonomikë kanë qenë ndër faktorët më të ndjekur nga tregjet.

Gjatë vitit 2023, shumë banka qendrore kanë rritur normat e interesit për të kontrolluar inflacionin. Banka Qendrore e SHBA-ve (Fed) e ka rritur normën bazë të interesit në 5,25%, ndërsa Banka Qendrore Evropiane (ECB) e ka çuar atë në 4,5%. Këto rritje të normave të interesit kanë shtrënguar kushtet e likuiditetit global dhe kanë rritur kostot e kredisë.

Në vitin 2023, shumë nga bankat qendrore të ekonomive të mëdha kanë ndërmarrë masa për shtrëngimin e politikave monetare me qëllim luftimin e inflacionit. Fed-i i SHBA-ve, ECB-ja dhe

bankat qendrore kryesore të tjera kanë rritur normat e interesit për të kontrolluar inflacionin. Këto rritje të normave të interesit kanë shtrënguar kushtet e likuiditetit global dhe kanë çuar në rritjen e paqëndrueshmërisë në tregjet financiare.

Tregjet e aksioneve kanë kaluar nëpër luhatje gjatë gjithë vitit. Normat e larta të interesit kanë rritur kostot e huamarrjes për kompanitë dhe kanë ndikuar në oreksin e investitorëve për rrezik. Sektori i teknologjisë ka paraqitur performancë të paqëndrueshme për shkak të rishikimeve në pritshmëritë e rritjes dhe ndikimit të rregulloreve. Megjithatë, sektorët e mbrojtjes si energjia dhe shëndetësia kanë treguar performancë relativisht më të qëndrueshme.

Në tregjet e bonove, veçanërisht në ato me afat të gjatë, është vërejtur rritje e të ardhurave. Rritjet e normave të interesit nga bankat qendrore dhe pritshmëritë për inflacion kanë çuar në rritjen e të ardhurave nga bonot. Kjo situatë ka ndikuar në kërkesën për letra me vlerë me të ardhura të fiksuara dhe ka çuar në riekulibrimin e portofolëve të investitorëve.

Tregjet e këmbimit valutor kanë përjetuar luhatje të rëndësishme gjatë vitit. Dollari amerikan ka fituar vlerë ndaj monedhave të tjera falë rritjeve agresive të normave të interesit nga Fed-i dhe të dhënave të forta ekonomike. Monedhat e tregjeve në zhvillim kanë pësuar ndikime negative nga shtrëngimi i kushteve të likuiditetit global dhe rreziqet gjeopolitike në rritje.

Tensionet gjeopolitike kanë krijuar presion të rëndësishëm mbi tregjet financiare. Konfliktet rajonale, luftërat tregtare dhe kërcënimet ndaj furnizimit me energji kanë shtuar pasigurinë në tregje. Për më tepër, ndryshimet klimatike dhe procesi i rimëkëmbjes ekonomike pas pandemisë kanë dalë në pah si rreziqe afatgjata për ekonominë.

Viti 2023 ka qenë një vit sfidues, por gjithashtu i mbushur me mundësi për tregjet financiare. Aktorët e tregut kanë qenë të detyruar të përshtaten me kushtet makroekonomike dinamike dhe zhvillimet e shpejta globale. Parashikohet që edhe në vitet e ardhshme këto ndryshime do të vazhdojnë dhe se kjo periudhë do të kërkojë vëmendje të veçantë nga investitorët.

Si bankë, kemi synuar t'u ofrojmë klientëve tanë shërbimin më të mirë duke u përqendruar në nevojat e tyre. Gjatë vitit 2023, kemi realizuar projekte për transformimin dixhital, zgjidhje inovative për kënaqësinë e klientëve dhe investime të fokusuar në qëndrueshmëri për të forcuar pozicionin tonë në sektor.

Raporti i aktiviteteve për vitin 2023 reflekton përpjekjet e pandërprera dhe përkushtimin e stafit të Ziraat Bank. Gjatë vitit të kaluar kemi arritur rezultate të rëndësishme, por ende ka sfida dhe mundësi që presin të zbulohen. Vizioni ynë për të ardhmen është të vazhdojmë të çojmë përpara sukseset tona dhe të jemi një partner i besueshëm për klientët tanë në një mjedis ekonomik gjithnjë e më të larmishëm.

Falenderojmë klientët tanë, aksionarët, stafin dhe komunitetin tonë për mbështetjen dhe besimin e vazhdueshëm. Së bashku do të vazhdojmë të ndërtojmë një të ardhme premtuese dhe të qëndrueshme

Ekonomia e Kosovës

Sipas të dhënave të Institutit të Statistikave të Kosovës, në vitin 2023 PBB-ja e vendit u rrit me 4,07% krahasuar me vitin 2022. Të ardhurat kombëtare për frymë në vitin 2023 arritën në 6.101 euro. Në Kosovë, gjatë vitit 2023 është shënuar rritje në sektorët e Artit, argëtimit dhe rekreacionit, Aktivitetet profesionale, shkencore dhe teknike, Industria përpunuese, si dhe në tregtinë me shumicë dhe pakicë, ndërsa ka pasur rënie në aktivitetet e sektorëve të Furnizimit me energji elektrike dhe gaz, Bujqësi, gjueti, pylltari dhe peshkim, si dhe në sektorin e Arsimit.

Në vitin 2023, rritja reale e PBB-së sipas përbërësve kryesorë të saj me metodën e shpenzimeve është realizuar më së shumti nga importi dhe eksporti i shërbimeve, ndërsa rënie është vërejtur tek eksporti i mallrave dhe ndryshimet në stoce.

Në vitin 2023, indeksi i përgjithshëm i çmimeve të harmonizuara të konsumit ishte mesatarisht 4,9% më i lartë krahasuar me vitin 2022. Rritja e indeksit të çmimeve të konsumit në vitin 2023 ka qenë 5,9% në nën-grupet e mallrave konsumuese si perimet, mallrat dhe shërbimet për mirëmbajtjen e përgjithshme të familjes, energjia elektrike dhe frutat.

Në vitin 2022, eksporti i Kosovës ra me 6,2% në vit, duke rënë nga 920 milionë euro në 863 milionë euro, ndërsa importet u rritën me 4,86%, duke arritur në 5 miliardë e 913 milionë euro. Kjo ka shkaktuar një rritje prej 7,01% të deficitit tregtar, duke e çuar atë në 5 miliardë e 50 milionë euro.

Në vitin 2023, eksportet me vendet e BE-së përbënin 32,28% të totalit të eksporteve, me partnerët kryesorë të eksportit Gjermaninë (10,84%), Italinë (4,48%) dhe Austrinë (2,33%). Vendet e CEFTA-s përbënin 39,81% të totalit të eksporteve, me pjesën më të madhe që e mbante Maqedonia e Veriut me 14,09%. Ndërkohë, në importe, vendet e BE-së përbënin 42,98%, ndërsa vendet e CEFTA-s 15,66%. Partnerët kryesorë të importit ishin Turqia (14,82%), Gjermania (12,80%) dhe Kina (10,99%). Në vitin 2023, tregtia e Kosovës me Slloveninë ka shënuar një rënie prej 88,25% në eksporte dhe 47,52% në importe krahasuar me vitin 2022.

Sektori Bankar në Kosovë

Në vitin 2023, sektori bankar në Kosovë shënoi zhvillime të rëndësishme. Bankat kontribuan fuqishëm në ekonominë e vendit dhe rritja e sektorit vazhdoi. Guvernatori i Bankës Qendrore të Kosovës (BQK) theksoi se sektori bankar luan një rol të rëndësishëm në zhvillimin e qëndrueshëm.

Në vitin 2023, volumi i kredive dhe diversiteti i produkteve financiare të bankave u rritën, ndërsa investimet në dixhitalizim dhe fintech përshpejtuan.

Sektori bankar në Kosovë vazhdoi të rritet me normat e ulëta të interesit të kredive dhe kërkesat në rritje për kredi. Zgjerimi i shërbimeve bankare dixhitale rriti kënaqësinë e klientëve dhe forcoi konkurrencën në sektor. Për më tepër, bankat u përqendruan në ofrimin e zgjidhjeve inovative financiare përmes bashkëpunimeve me firmat fintech. Bankat në Kosovë kontribuan gjithashtu në zhvillimin ekonomik duke mbështetur jo vetëm klientët individualë, por edhe ndërmarrjet e vogla dhe të mesme (NVM).

Këto zhvillime ndihmuan që sistemi financiar i Kosovës të bëhej më i qëndrueshëm dhe më i fuqishëm. Bankat në Kosovë ofrojnë një gamë të gjerë shërbimesh financiare për qytetarët dhe bizneset. Ato ndihmojnë bizneset të fillojnë dhe të zgjerojnë aktivitetet e tyre, të rrisin punësimin dhe të ofrojnë shërbime më të mira për klientët. Gjithashtu, bankat financojnë strehimin, arsimin dhe nevoja të tjera, duke ndihmuar familjet të arrijnë objektivat e tyre. Bankat në Kosovë gjithashtu kontribuojnë në forcimin e komunitetit duke mbështetur projekte dhe aktivitete sociale që janë të rëndësishme për shoqërinë.

Në Kosovë operojnë 11 banka komerciale, nga të cilat 3 janë me kapital vendor dhe 8 me kapital të huaj. Prandaj, mund të thuhet se sektori bankar dominohet nga kapitali i huaj. Sektori bankar i Kosovës është zhvilluar me kalimin e viteve në aspektin e asetëve totale dhe likuiditetit. Gjithashtu, rritja e kredive dhe depozitave, si dhe ulja e kredive me probleme, tregojnë se sektori bankar do të mbetet i qëndrueshëm.

Vlera totale e depozitave bankare, e cila është rritur çdo vit që nga themelimi i sistemit bankar në vend, vazhdoi të rritej edhe në vitin 2023. Të dhënat kryesore mbi sektorin bankar të Kosovës paraqiten në tabelën më poshtë.

(Milyon EUR)	2022	2023	Ndryshim %
Aktivë	6.495	7.286	 12,18%
Kreditë	4.334	4.898	 13,02%
Kreditë për Individë	1.616	1.897	 17,39%
Kreditë për Korporata	2.718	3.001	 10,42%
Depozitat	5.487	6.077	 10,75%
Depozitat pa Afat	4.160	4.537	 9,07%
Depozitat me Afat	1.327	1.539	 16,00%
Fitimi	140	156	 11,33%

Profili Kompanisë

Menaxhimi i Ziraat Bankës në Kosovë përfiton nga përvoja 160-vjeçare e Ziraat Financial Group, që operon me 1756 degë në Turqi dhe në 19 vende të tjera, nga përvoja e saj në bankat ndërkombëtare dhe nga struktura e saj e fuqishme kapitali. Shumica e stafit të punësuar në Kosovë kanë gjithashtu përvojë në banka ndërkombëtare.

Banka jonë filloi aktivitetet bankare në Kosovë me hapjen e degës së saj në Prishtinë më 8 qershor 2015. Më pas, në vitin 2019, filloi aktivitetin e saj në Prizren, Pejë dhe së fundi në Ferizaj. Në kuadër të procesit të zgjerimit të nisur në vitin 2023, filloi procesi për hapjen e degës së re në Gjilan, e cila do të fillojë të funksionojë në janar të vitit 2024. Ky proces do të vazhdojë si pjesë e strategjisë për të ofruar shërbime në të gjithë territorin e Kosovës.

Prania jonë në Kosovë është një mundësi e rëndësishme për të krijuar bashkëpunime më të mëdha duke rritur ndërveprimin me partnerët tanë.

Ziraat Bank në Kosovë ofron produktet dhe shërbimet e saj për klientët përmes selisë së saj qendrore dhe 4 degëve të saj në Kosovë, me një staf profesional prej 48 personash. Në vitin 2023, Ziraat Bank në Kosovë ka përshpejtuar projektin BankKart për të ofruar shërbime më të mira për klientët e saj. Ziraat Bank është e vetëdijshme se suksesi i saj në sektorin bankar të mbushur me konkurrencë ndërkombëtare varet shumë nga burimet e saj njerëzore me cilësi të lartë. Banka jonë vazhdon programet për rritjen e kapacitetit të punonjësve dhe trajnimin e rekrutëve të rinj në selinë e saj në Turqi. Në këtë frymë, banka ka vazhduar të zhvillojë sisteme moderne të menaxhimit të burimeve njerëzore dhe ka nisur shumë projekte që janë të përqendruara tek punonjësit. Në vitin 2023, Ziraat Bank vazhdoi përpjekjet e saj për të përmbushur nevojat dhe për të motivuar burimet e saj njerëzore, duke ofruar propozime të duhura për klientët e saj në kohën e duhur dhe përmes kanalit të duhur.

Ziraat Bank, si një ofrues shërbimesh financiare, është e përkushtuar të ndërtojë dhe të ruajë një qasje të qëndrueshme dhe proaktive për mbrojtjen e mjedisit dhe barazinë shoqërore.

- Si një bankë e fuqishme, lider dhe e besueshme, jemi të përkushtuar për të maksimalizuar strategjinë tonë të qëndrueshmërisë dhe për të rritur ndikimin tonë pozitiv në përballjen me sfidat afatgjata mjedisore dhe shoqërore.
- Në proceset e vendimmarrjes, menaxhimin e burimeve dhe infrastrukturën e shërbimeve, çështjet mjedisore dhe shoqërore, së bashku me rreziqet e tyre të mundshme, trajtohen me një qasje të kujdesshme dhe të hollësishme. Qëndrueshmëria mjedisore dhe shoqërore, përfshirë kalimin në një ekonomi me karbon të ulët, është pranuar si një çështje kryesore.
- Si një punëdhënës, banka beson në rëndësinë e kushteve të punës të përqendruara tek njerëzit. Në modelin e saj të biznesit, i jepet rëndësi krijimit të një strukture organizative

që mëson, duke siguruar mundësi të barabarta dhe mundësi për zhvillim për të gjithë punonjësit. Një nga objektivat kryesore të bankës është rritja e motivimit dhe përkushtimit të punonjësve ndaj institucionit përmes përmirësimit të vazhdueshëm të praktikave të burimeve njerëzore.

- Synimi i bankës është të përmirësojë vazhdimisht proceset e saj, duke ofruar produkte dhe shërbime bankare praktike, të kuptueshme dhe të arritshme për të gjithë klientët e saj, duke mbajtur nivelin më të lartë të kënaqësisë dhe përkushtimit të klientëve.

Vizioni – Misioni – Strategjia

Vizionin Tonë

Të jemi një bankë universale, të respektuar, me vlerë të lartë në treg; Të ofrojmë shërbim të besueshëm dhe të përhapur me të njëjtën cilësi në Turqi, Kosovë dhe kudo në botë, që përmbush nevojat e çdo grupi; Të shohim burimin njerëzor si pasurinë tonë më të çmuar; Të jemi një bankë që pëson vazhdimisht ndryshime dhe krijon vlera, në përputhje me historinë e saj të thellë; Të premtojmë më shumë se një bankë në çdo hap dhe të jemi një shembull për konkurrentët.

Misioni Ynë

Të jemi një bankë që ofron zgjidhjet dhe propozimet e duhura me kanalet më të përshtatshme duke kuptuar nevojat dhe pritshmëritë e klientit; Të jemi një bankë që ofron një gamë të gjerë

produktesh dhe shërbimesh për çdo pjesë të shoqërisë në mënyrën më të shpejtë dhe efektive me një rrjet të gjerë degësh dhe kanale alternative shpërndarjeje; Të jemi një bankë që vepron sipas vlerave etike dhe përgjegjësi sociale, duke ofruar aktivitete fitimprurëse dhe efikase në standarde botërore; Të jemi një bankë që e vendos kënaqësinë e klientit mbi çdo gjë tjetër.

Strategjitë Tona

- Bankarizëm për të gjithë

Të jemi një “Bankë morale” që sjell kënaqësi dhe lumturi duke punuar me klientët;

Të ofrojmë shërbim universale të cilësisë së lartë kudo në botë;

Të menaxhojmë financimin bujqësor, veçanërisht financimin e industrisë bujqësore;

Të sigurojmë rritje organike në rrjetin e shpërndarjes lokale dhe globale.

- Bankarizëm efektiv

Të optimizojmë shpërndarjen sektoriale në portofolin e klientëve korporativë;

Të menaxhojmë aktivisht cilësinë e kredive me procese kredie më efektive;

Të sigurojmë menaxhimin efektiv të aktiviteteve dhe shpenzimeve.

- Lojtar global

Të rrisim shpejt pjesëmarrjen në transaksionet e tregtisë së jashtme në sektor;

Të ofrojmë vlera globale për klientët;

Të integrohemi më efektivisht në strukturën financiare ndërkombëtare.

LOANS 91.742.852

Të Dhënat Themelore

DEPOSITS 73.555.219

INTEREST INCOME 6.583.419

INTEREST EXPENSES 2.111.462

Vlersimi i Vitit 2023

Vlerësimi i bankës sonë për vitin 2023 përmban një përmbledhje të përgjithshme të objektivave strategjikë dhe aktiviteteve operative që kemi realizuar gjatë vitit. Në këtë periudhë, pavarësisht pasigurisë ekonomike, arritëm të rritim aktivet tona. Në portofolin tonë të kredisë, veçanërisht në sektorët e shërbimeve, ndërtimit dhe bujqësisë, vazhduam të kontribuojmë në ekonominë e vendit me mbështetje financiare.

Ka pasur një rritje të dukshme në bazën tonë të klientëve, e cila është rritur gjithashtu. Sidomos përmes investimeve tona në transformimin digjital, kemi parë një rritje të transaksioneve përmes kanaleve të bankingut online dhe celular. Strategjia jonë e digjitalizimit ka bërë që shërbimet bankare të jenë më të shpejta, më të sigurta dhe më të aksesueshme, duke rritur nivelin e kënaqësisë së klientëve. Në procesin e ardhshëm, do të vazhdojmë të zgjerim rrjetin tonë të degëve për të rritur rrjetin tonë të shërbimeve.

Në vlerësimin e vitit 2023, arritjet tona ndërkombëtare gjithashtu spikasin. Veçanërisht, janë regjistruar përparime të rëndësishme në transaksionet tregtare me Turqinë dhe transferimet ndërkombëtare të parasë. Përveç kësaj, falë marrëveshjeve të bashkëpunimit me partnerët tanë të huaj dhe institucione financiare, ne ofrojmë zgjidhje të shpejta, të sigurta dhe me kosto të ulët për transferimet për klientët tanë. Kjo strategji ka kontribuar në rritjen e të ardhurave nga transaksionet ndërkombëtare dhe zgjerimin e rrjetit tonë financiar global.

Një nga treguesit më të rëndësishëm që tregon qëndrueshmërinë financiare të bankës sonë, shkalla e mjaftueshmërisë së kapitalit, ka arritur nivelin më të mirë në të gjithë vendin deri në vitin 2023. Shkalla e mjaftueshmërisë së kapitalit prej 20.69% është shumë më e lartë se kërkesat ligjore dhe pasqyron strukturën tonë të fortë të kapitalit dhe strategjitë efektive të menaxhimit të riskut. Ky nivel i lartë rrit qëndrueshmërinë e bankës sonë ndaj luhatjeve ekonomike, ndërsa gjithashtu na lejon të vazhdojmë të mbajmë objektivat tanë të rritjes në mënyrë të sigurt. Kjo arritje është një tregues i rëndësishëm i besimit që ofrojmë për klientët dhe palët e interesuara, duke forcuar pozitat tona si lider në sektor.

Gjatë vitit 2023, banka jonë përqendrohet në rritjen e investimeve teknologjike dhe aktiviteteve në procesin e bankarizimit. Me qëllimin për të ofruar shërbime më të mira për klientët tanë,

projekteve të ATM-ve dhe POS-eve u është dhënë prioritet, duke forcuar infrastrukturën në këtë kuadër. Ndërsa banka jonë po bën hapa përpara në rrugën e digjitalizimit, ne gjithashtu kemi filluar studimet e fizibilitetit për strategjinë e zgjerimit të degëve për të arritur një bazë më të gjerë klientësh në të gjithë Kosovën. Këto investime dhe projekte janë një hap i rëndësishëm për të lehtësuar qasjen e klientëve tanë në shërbimet financiare dhe për të rritur cilësinë e shërbimeve të bankës sonë.

Menaxhimi Riskut

Qëllimi kryesor i Departamentit të Menaxhimit të Riskut është të krijojë metodat, mjetet dhe procedurat e nevojshme për identifikimin, matjen, monitorimin dhe kontrollin e rreziqeve të Bankës. Për këtë qëllim, realizohen vlerësime, matje, raporte dhe aktivitete kontrolli periodike në baza ditore, javore, mujore, tremujore dhe vjetore.

Menaxhimi i Riskut përbëhet nga:

Rreziku i Kreditit

Rreziku i kreditit përkufizohet si dëmi potencial që buron nga pamundësia e debitorit ose palës tjetër për të përmbushur detyrimet e saj sipas kushteve të rënda. Sistemi i menaxhimit të rrezikut të kreditit në bankë përfshin politikën, procedurat, rregullat dhe strukturën që banka përdor për të menaxhuar rrezikun e kreditit. Funkzioni i Rrezikut të Kreditit bën një vlerësim cilësor dhe sasior të rrezikut të kreditit të palëve, përcakton kushtet dhe përmbushjet e rrezikut dhe vendos kufijtë e kreditit duke marrë parasysh reputacionin e debitorit.

Gjithashtu, dega vlerëson vazhdimisht dhe në mënyrë të mjaftueshme situatën e ekspozimit ndaj rrezikut të kreditit përmes testeve të stresit, duke marrë parasysh faktorët e rrezikut që ndikojnë në cilësinë e portofolit të kreditit dhe situatën financiare të Bankës, si dhe ndryshimet e mundshme në të ardhmen.

Rreziku i Likuiditetit

Rreziku i likuiditetit përkufizohet si rreziku i humbjes që buron nga pamundësia për të përmbushur detyrimet në kohë në rast falimenti ose pamundësisë për t'i përmbushur ato me një kostos të qëndrueshme. Prandaj, dega gjithmonë siguron që të ketë fonde likuide të

mjaftueshme të gatshme për të përmbushur detyrimet, madje edhe në periudha të vështira. Mjetet kryesore të përdorura për të vlerësuar dhe menaxhuar rrezikun e likuiditetit afatshkurtër janë:

Analiza e deficitit të likuiditetit,

Analiza e skenarëve dhe

Testet e stresit.

Rreziku i Tregut

Rreziku i tregut është rreziku që buron nga lëvizjet në çmimet e aksioneve, normat e interesit, kursin e këmbimit dhe çmimet e mallrave. Kontrolli i Rrezikut siguron monitorimin e grupeve të raportit të mëposhtëm për të adresuar dhe monitoruar rrezikun e tregut:

Rreziku i Normës së Interesit

Testi i Stresit për Rrezikun e Tregut

Rreziku i Këmbimit

Ekspozimi ndaj Fitimit

Kufijtë e Shtetit.

Rreziku Operacional

Rreziku operacional përkufizohet si rreziku i humbjes që buron nga proceset e brendshme të dështuar ose të pamjaftueshme, njerëzit, sistemet dhe ngjarjet e jashtme. Qëllimi i degës është të monitorojë, vlerësojë dhe zbatojë masat që do të mbajnë rrezikun operacional në nivele të përshtatshme. Qasja e Bankës Ziraat për menaxhimin e rrezikut operacional përfshin krijimin e metodave për identifikimin, vlerësimin, reduktimin dhe monitorimin e rrezikut operacional, si dhe krijimin e një procesi raportimi në të gjithë bankën për rrezikun operacional.

Spektori i Parandalimit të Pastrimit të Parave (AML)

Stabiliteti i Bankës Ziraat të Republikës së Turqisë A.Ş. - Dega e Kosovës bazohet në vendosmërinë tonë për të luftuar krimin financiar dhe përkushtimin tonë ndaj ligjeve dhe rregulloreve kombëtare dhe ndërkombëtare. Sipas Politikës për Parandalimin e Pastrimit të Parave dhe Financimin e Terrorizmit (AML/CFT) të bankës sonë kryesore, qëllimi ynë kryesor

është të përputhemi plotësisht me të gjitha ligjet, rregulloret dhe regjimet e sanksioneve përkatëse. Kjo vendosmëri synon të parandalojë përdorimin e produkteve dhe shërbimeve tona në aktivitete të lidhura me pastrimin e parave, financimin e terrorizmit, përhapjen e armëve të shkatërrimit në masë dhe krime të tjera financiare.

Proceset tona të AML/CFT dhe Njih Klientin Tënd (KYC) janë dizajnuar për të parandaluar abuzimin e produkteve dhe shërbimeve tona për krime financiare. Ne përpiqemi vazhdimisht të përmirësojmë sistemet tona të kontrollit të brendshëm dhe infrastrukturën tonë. Në vitin 2023, Departamenti ynë i AML/CFT ka përditësuar rregullat e vlerësimit të rrezikut të klientëve dhe ka integruar kontrollin e brendshëm brenda Modulës së AML/CFT. Ky qasje gjithëpërfshirëse na lejon të identifikojmë saktësisht aktivitetet e dyshimta, duke ndihmuar në monitorimin dhe identifikimin e vazhdueshëm të rasteve të mundshme të pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit.

Përveç kësaj, ne i japim përparësi rishikimit të informacionit të klientëve; kështu ne jemi në gjendje të krijojmë profile të sakta dhe të kuptojmë më mirë aktivitetet financiare të klientëve tanë dhe të menaxhojmë rreziqet në mënyrë efektive. Gjithashtu, kemi ofruar trajnime për stafin tonë në lidhje me AML dhe CFT dhe i kemi informuar ata mbi trendet më të fundit në këtë fushë.

Përputhshmëria

Krijimi i një Funkzioni dhe Programi të Efektiv të Përputhshmërisë ka ndodhur një nevojë e domosdoshme për të mbrojtur çdo organizatë me nivel të lartë rregullator. Banka jonë është e vendosur të ruajë integritetin dhe reputacionin e saj duke iu përmbajtur rreptësisht ligjeve dhe rregulloreve që janë të vlefshme si në nivel lokal ashtu edhe në nivel grupi.

Në thelb, një Program i Efektiv i Përputhshmërisë mbron një organizatë duke identifikuar dhe parandaluar sjelljet e papërshtatshme, si dhe duke nxitur përmbushjen e detyrimeve ligjore dhe etike të organizatës. Funkzioni i përputhshmërisë në bankë është një funksion i pavarur që raporton përmes Departamentit të Zyrës Qendrore drejtorisë. Gjithashtu, Funkzioni i Përputhshmërisë ofron këshilla për Menaxhmentin e Lartë për çështjet e përputhshmërisë përmes rishikimit të kornizës operationale dhe dizajnit të proceseve. Përputhshmëria vepron në mënyrë proaktive duke vlerësuar rreziqet e rregullatorëve në lidhje me aktivitetet e biznesit të bankës; kjo gjithashtu përfshin zhvillimin e produkteve të reja.

Funksioni i përputhshmërisë është përgjegjës për sigurimin që korniza e përputhshmërisë në bankë të jetë projektuar saktësisht për të identifikuar, lehtësuar, vlerësuar, monitoruar dhe raportuar rrezikun e përputhshmërisë. Ky funksion është përgjegjës për informimin e menaxhimit ekzekutiv në lidhje me çdo rrezik përputhshmërie, informimin mbi zhvillimet rregullatore, vlerësimin e ndikimeve të këtyre zhvillimeve në sektorin bankar dhe ofrimin e

rekomandimeve se si të sigurohet përputhshmëria. Në këtë kuadër, ai ofron sugjerime se si të përmirësohet përputhshmëria me kërkesat rregullatore dhe se si të shmangen rreziqet e përputhshmërisë që banka mund të përballët.

Një nga përgjegjësitë kryesore të Funkcionit të Përputhshmërisë Rregullatore në bankën tonë është identifikimi, vlerësimi dhe monitorimi i rreziqeve të përputhshmërisë rregullatore që banka përballët, si dhe përputhja me Ligjet dhe rregullat Bankare. Gjatë vitit 2023, Funkzioni i Përputhshmërisë ka realizuar aktivitete të ndryshme me qëllim për të promovuar më tej kulturën e Përputhshmërisë midis punonjësve, duke organizuar trajnime që theksojnë parimet themelore të bankës etike dhe të arsyeshme, duke siguruar që të gjithë punonjësit të respektojnë Rregullat e Sjelljes. Gjithashtu, trajnimet përfshinë tema si Konfliktet e Interesit, Ftesat për Dhurata dhe njoftime të tjera të favorshme, Zyrat Personale dhe Marrëdhëniet e Jashtme, si dhe rëndësinë e sinjalizimit dhe procesit të alarmit.

Një nga përgjegjësitë kryesore të funksionit të përputhshmërisë rregullatore në bankën tonë është të identifikojë, vlerësojë dhe monitorojë rreziqet e përputhshmërisë rregullatore ndaj të cilave është e ekspozuar banka dhe të jetë në përputhje me ligjet dhe rregullat bankare. Gjatë gjithë vitit 2023, Funkzioni i Përputhshmërisë ka kryer aktivitete të ndryshme për të promovuar më tej kulturën e Përputhshmërisë tek punonjësit, duke organizuar trajnime që theksojnë parimet bazë të bankut etik dhe të arsyeshëm, duke siguruar që të gjithë punonjësit të respektojnë Kodin e Sjelljes. Përveç kësaj, trajnimi përfshin tema të tilla si Konfliktet e Interesit, Ftesat për Dhurata dhe zbulime të tjera të dobishme, Zyrat Personale dhe Interesat e Jashtme të Biznesit, si dhe rëndësinë e sinjalizimit dhe trajtimit të alarmit. Në kuadër të aktiviteteve trajnuese, janë organizuar trajnime si online ashtu edhe ato ballë për ballë.

Auditimi i Brendshëm

Bordi i Drejtorëve i Bankës sonë, në përputhje me Rregulloren për Auditimin e Brendshëm dhe Kontrollin e Brendshëm të BQK-së, ka krijuar Funkcionin e Auditimit të Brendshëm si linjën e tretë të mbrojtjes së sistemit të kontrollit të brendshëm. Funkzioni i auditimit mbikëqyret nga Komiteti i Auditimit të Bankës dhe siguron pavarësi të plotë në përputhje me standardet e auditimit.

Funksioni i Auditimit të Brendshëm ofron një vlerësim të pavarur të përputhshmërisë me politikat, procedurat dhe rregulloret e institucionit; për më tepër, ai vlerëson proceset e brendshme për t'u siguruar që aktivitetet e Bankës kryhen në përputhje me strategjinë e saj të përgjithshme. Si një funksion i pavarur, Auditimi i Brendshëm raporton te Komiteti i Auditimit të Bankës përmes Departamentit përkatës të Zyrës Qendrore.

Gjatë vitit 2023, në kuadër të planit vjetor të auditimit të miratuar, Funkzioni i Auditimit të Brendshëm ka përgatitur 6 Raporte Auditimi që mbulojnë procese të ndryshme dhe i ka paraqitur ato Bordit të Drejtorëve përmes Komitetit të Auditimit të Bankës.

Informacione Financiare 3-Vjeçare

	2021	2022	2023
Raporti i mjaftueshmerise se kapitalit (CAR)	%18,43	%17,26	%20.69
Treguesi i kthimit ne mjetet mesatare (ROA)	%0,67	%0,62	%-1.92
Treguesi i kthimit ne ekuitetin mesatar (ROE)	%6,32	%4,88	%-11.06
Margjina neto e interesit (te hyrat neto nga interesi ndaj mjeteve mesatare fitimprurese)	%3,07	%3,43	%3.65
Shpenzimet e pergjithshme te veprimtarise ndaj te hyrave bruto te veprimtarise	%37,11	%35,40	%34.83
Te hyrat neto nga interesi ndaj shpenzimeve te pergjithshme te veprimtarise	%162,91	%178,49	%182.84
Te hyrat neto nga interesi ndaj mjeteve mesatare	%3,35	%3,18	%3.61
Te hyrat nga interesi ndaj mjeteve mesatare	%4,95	%4,63	%5.44
Shpenzimet per interesa ndaj mjeteve mesatare	%1,59	%1,45	%1.83
Te hyrat neto nga interesi ndaj te hyrave bruto te veprimtarise	%60,45	%63,18	%63.69
Shpenzimet e personelit ndaj te hyrave bruto te veprimtarise	%11,26	%12,94	%14.48
Shpenzimet e provizioneve ndaj mjeteve mesatare	%1,05	%1,06	%3.55

Të Dhënat Financiare për Vitin e Mbyllur më 31 Dhjetor 2023 dhe
Raporti i Auditorit të Pavarur

TURKIYE CUMHURIYETI ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË

**RAPORTI I AUDITORIT TË PAVARUR DHE
PASQYRAT FINANCIARE TË PËRGATITURA NË PËRPUTHJE ME
STANDARDET NDËRKOMBËTARE TË RAPORTIMIT FINANCIAR**

PËR VITIN E PËRFUNDUAR MË 31 DHJETOR 2023

PËRMBAJTJA

	FAQE
RAPORTI I AUDITORIT TË PAVARUR	1
PASQYRAT FINANCIARE	
PASQYRA E FITIMIT OSE HUMBJES DHE TË ARDHURAVE TJERA GJITHËPËRFSHIRËSE	3
PASQYRA E POZICIONIT FINANCIAR	4
PASQYRA E NDRYSHIMEVE NË KAPITAL	5
PASQYRA E RRJEDHËS SË PARASË	6
SHËNIMET MBI PASQYRAT FINANCIARE	7-54

RAPORTI I AUDITORIT TË PAVARUR

Për Aksionarët dhe Menaxhmentin e Turkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasi A.S – Dega në Kosovë

Opinion

Ne kemi audituar pasqyrat financiare të Turkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasi A.S – Dega në Kosovë ("Banka"), të cilat përfshijnë pasqyrën e pozicionit financiar më 31 Dhjetor 2023, pasqyrën e fitimit dhe humbjes dhe të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse, pasqyrën e ndryshimeve në ekuitet dhe pasqyrën e rrjedhjes së parasë për vitin e përfunduar, si dhe shënimet për pasqyrat financiare, përfshirë politikat materiale kontabël.

Sipas opinionit tonë, pasqyrat financiare shoqëruese paraqesin drejtë, në të gjitha aspektet materiale, pozitën financiare të Bankës më 31 Dhjetor 2023, si dhe performancën e saj financiare dhe rrjedhën e parasë për vitin e përfunduar në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Raportimit Financiar (SNRF).

Baza për Opinion

Ne kemi kryer auditimin në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Auditimit (SNA-të). Përgjegjësitë tona sipas këtyre standardeve përshkruhen në mënyrë më të detajuar në paragrafin 'Përgjegjësitë e Auditorit për Auditimin e Pasqyrave Financiare' në këtë raport. Ne jemi të pavarur nga Banka në përputhje me Kodin Ndërkombëtar të Etikës për Kontabilistët Profesionistë të Bordit të Standardeve Ndërkombëtare të Etikës për Kontabilistët (përfshirë Standardet Ndërkombëtare të Pavarësisë) (Kodi BSNEK), dhe me kërkesat etike që janë relevante për auditimin e pasqyrave financiare në Republikën e Kosovës, dhe kemi përmbushur përgjegjësitë tona të tjera etike në përputhje me këto kërkesa dhe Kodit BSNEK. Ne besojmë se evidenca e auditimit që kemi marrë është e mjaftueshme dhe e përshtatshme për të ofruar një bazë për opinionin tonë.

Informatat tjera

Menaxhmenti është përgjegjës për informata tjera. Informatat tjera përbëjnë informatat e përfshira në raportin vjetor të Bankës, por nuk përfshijnë pasqyrat financiare dhe raportin tonë të auditorit. Raporti vjetor i Bankës pritet të na vihet në dispozicion pas datës së raportit të auditorit. Opinioni ynë për pasqyrat financiare nuk mbulon informatat tjera dhe ne nuk shprehim asnjë konkluzion mbi të.

Në lidhje me auditimin tonë të pasqyrave financiare, përgjegjësia jonë është ti lexojmë informatat tjera të identifikuar më lartë kur të bëhet i disponueshëm, dhe duke vepruar kështu, të konsiderojmë nëse informatat tjera janë materialisht në kundërshtim me pasqyrat financiare ose njohuritë tona të marra në auditim, ose në të kundërt duket se është materialisht i keqdeklaruar. Kur lexojmë raportin vjetor, nëse konkludojmë se ka një keqdeklarim material në të, neve na kërkohet që t'ua komunikojmë çështjen atyre që janë të ngarkuar me qeverisjen.

Përgjegjësitë e Menaxhmentit dhe Personave të Ngarkuar me Qeverisjen për Pasqyrat Financiare

Menaxhmenti është përgjegjës për përgatitjen dhe paraqitjen e drejtë të pasqyrave financiare në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Raportimit Financiar dhe për ato kontrole të brendshme të cilat menaxhmenti i gjykon të nevojshme për të bërë të mundur përgatitjen e pasqyrave financiare që nuk përmbajnë anomali materiale, qoftë për shkak të mashtrimit apo gabimit.

Në përgatitjen e pasqyrave financiare, menaxhmenti është përgjegjës për të vlerësuar aftësinë e Bankës për të vazhduar aktivitetin, duke i shpalosur, kur është e aplikueshme, çështjet në lidhje me vazhdimin e aktivitetit dhe përdorimin e kontabilitetit me parim të vijimësisë përveç nëse menaxhmenti synon ta likujdojë Bankën ose të ndërpresë aktivitetet, ose nëse nuk ka alternativë tjetër reale përveç se ta bëjë këtë.

Personat e ngarkuar me qeverisjen janë përgjegjës për mbikëqyrjen e procesit të raportimit financiar të Bankës.

Përgjegjësitë e Auditorit për Auditimin e Pasqyrave Financiare

Objektivat tona janë të marrim siguri të arsyeshme nëse pasqyrat financiare në tërësi nuk kanë anomali materiale, qoftë për shkak të mashtrimeve apo gabimeve, dhe të lëshojmë një raport auditimi që përfshin opinionin tonë. Siguria e arsyeshme është një nivel i lartë i sigurisë, por nuk është një garancion që një auditim i kryer në përputhje me SNA-të gjithmonë do të zbuloj anomali materiale kur ato ekzistojnë. Anomalitë mund të vijnë si rezultat i gabimeve ose mashtrimeve dhe konsiderohen materiale nëse, individualisht ose në tërësi, pritet që në mënyrë të arsyeshme të ndikojnë në vendimet ekonomike të përdoruesve, të marra bazuar në këto pasqyra financiare.

Si pjesë e një auditimi në përputhje me SNA-të, ne ushtrojmë gjykimin profesional dhe ruajmë skepticizmin profesional gjatë auditimit. Ne gjithashtu:

- Identifikojmë dhe vlerësojmë rrezikun e anomalive materiale të pasqyrave financiare, qoftë për shkak të mashtrimeve apo gabimeve, dizajnojmë dhe kryejmë procedurat e auditimit në përgjigje të këtyre rreziqeve, dhe sigurojmë evidencë të auditimit të mjaftueshme dhe të përshtatshme për të siguruar një bazë për opinionin tonë. Rreziku i mos zbulimit të një anomalie materiale që rezulton nga mashtrimi është më i lartë sesa rreziku që rezulton nga gabimi, pasi mashtrimi mund të përfshijë marrëveshje të fshehta, falsifikime, lëshime të qëllimshme, keqinterpretime apo shkelje të kontroleve të brendshme.
- Marrim një kuptim të kontrollit të brendshëm të përshtatshëm për auditim me qëllim të dizajnit të procedurave të auditimit që janë të përshtatshme për rrethanat, por jo për qëllimin e shprehjes së një opinionimi mbi efektivitetin e kontroleve të brendshme të Bankës.
- Vlerësojmë përshtatshmërinë e politikave kontabël të përdorura dhe arsyeshmërinë e përllogaritjeve kontabël dhe shpalosjeve përkatëse të bëra nga menaxhmenti.
- Nxjerrim një përfundim lidhur me përshtatshmërinë e përdorimit të bazës së kontabilitetit mbi parimin e vijimësisë nga menaxhmenti, në bazë të evidencave të auditimit të siguruar, nëse ekziston një pasiguri materiale në lidhje me ngjarjet ose kushtet që mund të hedhin dyshime domethënëse mbi parimin e vijimësisë të Bankës. Nëse arrijmë në përfundim se ekziston një pasiguri materiale, ne duhet të tërheqim vëmendjen në raportin tonë të auditorit për shpalosjet përkatëse në pasqyrat financiare ose nëse këto shpalosje janë të papërshtatshme, të modifikojmë opinionin tonë. Konkluzionet tona të auditimit bazohen në evidencat e auditimit të siguruar deri në datën e raportit tonë të auditimit. Megjithatë, ngjarje ose kushte në të ardhmen mund të ndikojnë që Banka të ndërpres veprimtarinë.
- Vlerësojmë paraqitjen e përgjithshme, strukturën dhe përmbajtjen e pasqyrave financiare, duke përfshirë informacionet shpjeguese të dhëna, dhe nëse pasqyrat financiare paraqesin transaksionet dhe ngjarjet e ndodhura në mënyrë që të arrijnë një paraqitje të drejtë.

Ne komunikojmë me personat e ngarkuar për qeverisjen, përveçse çështjeve të tjera, edhe fushëveprimin dhe kohën e planifikuar të auditimit, gjetjet kryesore të auditimit, përfshirë çdo mangësi relevante në kontrollin e brendshëm të identifikuar gjatë auditimit tonë.

RSM Kosovo Sh.p.k.

RSM Kosovo Sh.p.k.

Prishtinë, Republika e Kosovës

29 Prill 2024

Sadik Berisha

Auditor Ligjor

TURKIYE CUMHURIYETI ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË
PASQYRA E FITIMIT OSE HUMBJES DHE TË ARDHURAVE TJERA GJITHËPËRFSHIRËSE
Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023
(Në Euro)

	Shënime	Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023	Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2022
Të ardhurat nga interesi	22	6,583,419	5,211,615
Shpenzimet e interesit	22	(2,111,462)	(1,466,437)
Të ardhurat neto nga interesi		4,471,957	3,745,178
Të ardhurat nga tarifat dhe komisionet	23	348,741	462,601
Shpenzimet nga tarifat dhe komisionet	23	(214,258)	(189,884)
Të ardhurat neto nga tarifat dhe komisionet		134,483	272,717
Të ardhurat tjera operative	24	79,324	84,813
Të ardhurat operative neto		4,685,764	4,102,708
Humbja neto nga zhvlerësimi i huave dhe paradhëniet për klientët	11	(4,170,703)	(1,090,776)
Shpenzimet administrative dhe shpenzimet e tjera operative	25	(2,567,732)	(2,144,007)
Gjithsej shpenzimet operative		(6,738,435)	(3,234,783)
(Humbja) / Fitimi para tatimit		(2,052,671)	867,925
Tatimi në Fitim / (Shpenzimet)	26	93,989	(144,366)
(Humbja) / Fitimi për vitin		(1,958,682)	723,559
Të ardhurat tjera gjithëpërfshirëse:		-	-
Gjithsej të ardhurat gjithëpërfshirëse për vitin		(1,958,682)	723,559

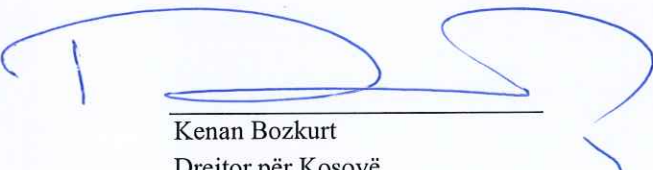
Shënimet shoqëruese nga 1 deri në 29 janë pjesë përbërëse e këtyre pasqyrave financiare.

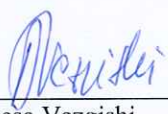
TURKIYE CUMHURİYETİ ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË
PASQYRA E POZICIONIT FINANCIAR
Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023
(Në Euro)

	Shënime	Më	
		31 Dhjetor 2023	31 Dhjetor 2022
Pasuritë			
Paraja në arkë dhe në banka	8	1,540,125	11,888,823
Bilancet me Bankën Qendrore të Kosovës	9	20,907,117	10,462,920
Të arkëtueshmet nga bankat	10	4,003,667	-
Kreditë për klientë	11	91,742,852	95,908,818
Investimet në letra me vlerë	12	7,051,552	6,810,594
Pasuria dhe pajisjet	13	1,342,765	991,612
Pasuritë e paprekshme	14	281,718	138,538
Parapagimi i tatimit në fitim		119,102	-
Pasuritë e shtyra tatimore	26	93,989	-
Pasuritë e tjera	16	245,806	183,742
Të drejtat për përdorim të pasurive	15	850,617	734,071
Gjithsejtë pasuritë		128,179,310	127,119,118
Detyrimet			
Detyrimet ndaj klientëve	17	73,555,219	83,806,514
Detyrimet ndaj bankave dhe huamarrësve	18	3,029,923	6,454,962
Detyrimet ndaj palëve të lidhura	19	27,141,599	15,561,882
Detyrimet e tjera	20	295,465	238,196
Detyrimi i tatimit mbi të ardhurat	26	-	69,815
Detyrimet nga qiraja	15	895,585	767,548
Gjithsejtë detyrimet		104,917,791	106,898,917
Kapitali			
Kapitali aksionar	21	25,000,000	20,000,000
(Humbjet e akumuluar) / Fitimet e mbajtura		(1,738,481)	220,201
Gjithsejtë kapitali		23,261,519	20,220,201
Gjithsejtë detyrimet dhe kapitali		128,179,310	127,119,118

Shënimet shoqëruese nga 1 deri në 29 janë pjesë përbërëse e këtyre pasqyrave financiare.

Këto pasqyra financiare janë miratuar nga Bordi Menaxhues më 29 Prill 2024 dhe janë nënshkruar në emër të tyre nga:

Kenan Bozkurt
Drejtor për Kosovë

Agnesa Vezgishi
Menaxhere për Koordinim Financiar

TURKIYE CUMHURIYETI ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË
PASQYRA E NDRYSHIMEVE NË KAPITAL
Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023

(Në Euro)

	Kapitali aksionar	(Humbjet e akumuluar) / Fitimet e mbajtura	Gjithsej
Gjendja më 1 janar 2022	10,000,000	(503,358)	9,496,642
Kontributi nga aksionari (Shënimi 21)	10,000,000	-	10,000,000
Gjithsejtë transaksionet me aksionarin	10,000,000	-	10,000,000
Fitimi për vitin	-	723,559	723,559
Të hyrat tjera gjithëpërfshirëse	-	-	-
Gjithsej të hyrat tjera gjithëpërfshirëse	-	723,559	723,559
Gjendja më 31 Dhjetor 2022	20,000,000	220,201	20,220,201
Gjendja më 1 janar 2023	20,000,000	220,201	20,220,201
Kontributi nga aksionari (Shënimi 21)	5,000,000	-	5,000,000
Gjithsejtë transaksionet me aksionarin	5,000,000	-	5,000,000
Humbja për vitin	-	(1,958,682)	(1,958,682)
Të hyrat tjera gjithëpërfshirëse	-	-	-
Gjithsejtë të hyrat tjera gjithëpërfshirëse	-	(1,958,682)	(1,958,682)
Gjendja më 31 Dhjetor 2023	25,000,000	(1,738,481)	23,261,519

Shënimet shoqëruese nga 1 deri në 29 janë pjesë përbërëse e këtyre pasqyrave financiare.

TURKIYE CUMHURİYETİ ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË
PASQYRA E NDRYSHIMEVE NË KAPITAL
Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023

(Në Euro)

	Shënime	Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023	Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2022
Aktivitetet operative			
(Humbja) / Fitimi para tatimit		(2,052,671)	867,925
Rregullimet për zërat jo në para të gatshme			
Amortizimi dhe zhvlerësimi	13,14&15	611,107	500,950
Humbja neto nga zhvlerësimi i kredive për klientë	11	4,170,703	1,090,776
Humbja e pritshme kreditore e pasurive të tjera financiare	25	3,889	39,523
Të ardhurat nga interesi	22	(6,583,419)	(5,211,615)
Shpenzimet e interesit	22	2,111,462	1,466,437
		(1,738,929)	(1,246,004)
<i>Ndryshimet në pasuritë dhe detyrimet operative</i>			
Rezerva obligative	9	7,700	(2,453,370)
Rezerva obligative – 10%	9	199,701	(199,701)
Të arkëtueshmet nga Bankat	10	(4,000,000)	-
Kreditë për klientë	11	595	(31,472,335)
Pasuritë e tjera	16	(62,064)	68,371
Detyrimet ndaj klientëve	17	(10,203,769)	14,132,266
Detyrimet ndaj bankës dhe palët e lidhura	18&19	8,096,764	8,417,954
Detyrimet e tjera	20	53,632	80,188
		(7,646,370)	(12,672,631)
Tatimi i paguar mbi të ardhurat		(188,917)	(46,844)
Interesi i pranuar		6,591,217	5,199,838
Interesi i paguar		(2,059,228)	(1,604,791)
Paraja neto e përdorur nga aktivitetet operative		(3,303,298)	(9,124,428)
Aktivitetet investuese			
Blerja e pronave, pajisjeve dhe e pasurive të paprekshme	13&14	(959,884)	(324,175)
Blerja e bonove të thesarit (qeveritare)	12	(4,258,452)	(1,437,681)
Maturimi i bonove të thesarit (qeveritare)	12	4,000,446	1,629,935
Paratë neto të përdorura në aktivitetet investuese		(1,217,890)	(131,921)
Aktivitetet financuese			
Kapitali Shtesë	21	5,000,000	10,000,000
Shlyerja e detyrimeve të qirasë	15	(175,912)	(161,934)
Paratë neto të gjeneruara nga aktivitetet financuese		4,824,088	9,838,066
Rritja neto e parasë dhe ekuivalentëve të parasë		302,900	581,717
Paraja dhe ekuivalentët e parasë në fillim të vitit		14,656,211	14,074,494
Paraja dhe ekuivalentët e parasë në fund të vitit	8	14,959,111	14,656,211

Shënimet shoqëruese nga 1 deri në 29 janë pjesë përbërëse e këtyre pasqyrave financiare.

1. Hyrje

Turkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasi A.S. - Dega në Kosovë ("Banka") është një shoqëri aksionare e themeluar në Republikën e Kosovës. Adresa e zyrës qendrore të regjistruar është Ukshin Hoti Nr.13,10000 Prishtinë, Republika e Kosovës.

Në përputhje me rregulloret e Bankës Qendrore të Kosovës ("BQK"), Banka mori licencën për veprimtari bankare më 2 qershor 2015 dhe filloi veprimtarinë më 7 qershor 2015. Banka vepron si një bankë komerciale dhe e kursimeve për të gjitha kategoritë e klientëve brenda Kosovës, përmes rrjetit të saj prej 5 degëve kryesore në Prishtinë, Prizren, Pejë, Ferizaj dhe Gjilan. Banka ka të punësuar 47 punonjës më 31 dhjetor 2023 (37 punonjës më 31 dhjetor 2022).

2. Bazat e përgatitjes

Pasqyrat Financiare janë përgatitur mbi bazën e kostos historike. Pasqyrat financiare gjithashtu përgatiten mbi bazën e vazhdimësisë, pasi që menaxhmenti është i kënaqur që Banka ka burime të mjaftueshme për të vazhduar si vijimësi për të ardhmen e parashikueshme. Në kryerjen e këtij vlerësimi, menaxhmenti ka marrë në konsideratë një gamë të gjerë të informacioneve duke përfshirë parashikimet e rentabilitetit, kërkesat rregullatore për kapital dhe nevojat për financim. Vlerësimi gjithashtu përfshin shqyrtimin e skenarëve të arsyeshëm të mundshëm ekonomik dhe ndikimet e tyre të mundshme në rentabilitetin, kapitalin dhe likuiditetin e Bankës.

Deklarata e pajtueshmërisë. Këto pasqyra financiare janë përgatitur në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Raportimit Financiar ("SNRF"). Politikat kryesore kontabël të zbatuara në përgatitjen e këtyre pasqyrave financiare janë paraqitur më poshtë. Këto politika janë zbatuar në mënyrë të vazhdueshme në të gjitha periudhat e paraqitura, përveç nëse është shprehur ndryshe.

Përdorimi i gjykimeve dhe vlerësimeve. Në përgatitjen e këtyre pasqyrave financiare, menaxhmenti ka bërë gjykime, vlerësime dhe supozime që ndikojnë në zbatimin e politikave kontabël të Bankës dhe shumat e raportuara të pasurive, detyrimeve, të ardhurave dhe shpenzimeve. Rezultatet aktuale mund të ndryshojnë nga këto vlerësime. Vlerësimet dhe supozimet themelore rishikohen në mënyrë të vazhdueshme. Rishikimet për vlerësimet njihen në mënyrë prospektive. Informacioni për fushat e rëndësishme të pasigurisë së vlerësimit dhe gjykimet kritike në zbatimin e politikave kontabël që kanë efektin më të rëndësishëm në shumat e njohura në pasqyrat financiare janë përshkruar në shënimin 4, 5 dhe 6.

Valuta funksionale dhe prezantimi. Këto pasqyra financiare janë paraqitur në euro, e cila është monedha funksionale e Bankës, monedha e mjedisit primar ekonomik në të cilin njësia vepron. Të gjitha shumat janë rumbullakuar në mijëshen më të afërt, përveç kur tregohet ndryshe.

3. Politikat e kontabilitetit material

Politikat e kontabël të përcaktuara më poshtë janë zbatuar në mënyrë të vazhdueshme për të gjitha periudhat e paraqitura në këto pasqyra financiare. Për më tepër, Banka ka miratuar Shpalosjen e Politikave Kontabël (Ndryshimet në SNK 1 dhe SNRF 2 Deklarata e Praktikës) nga 1 janari 2023. Këto ndryshime kërkojnë shpalosjen e politikave kontabël 'materiale' dhe jo të atyre 'të rëndësishme'. Këto ndryshime nuk kanë rezultuar në ndonjë ndryshim në vetë politikat kontabël, megjithatë, ato kanë ndikuar në informacionin e politikave kontabël në lidhje me instrumentet financiare të shpalosura në shënimin 3 në raste të caktuara (shih shënimin 4a(i) për informacion të mëtejshëm).

(a) Interesi

Norma efektive e interesit

Të ardhurat dhe shpenzimet nga interesi njihen në fitim ose humbje duke përdorur metodën e interesit efektiv.

Gjatë llogaritjes së normës efektive të interesit për instrumentet financiare tjera nga ato të blera ose nga pasuritë financiare të orientuara nga humbjet e kredisë, Banka vlerëson flukset monetare të ardhshme duke marrë parasysh të gjitha kushtet kontraktuese të instrumentit financiar, por jo HPK.

Llogaritja e normës efektive të interesit përfshin kostot dhe tarifat e transaksionit si dhe pikat e paguara ose të pranuar që janë pjesë përbërëse e normës efektive të interesit. Kostot e transaksionit përfshijnë kostot shtesë që i atribuohen drejtpërdrejt blerjes ose emetimit të një pasurie financiar ose detyrimi financiar.

3. Politikat e kontabilitetit material (vazhdim)

(a) Interesi (vazhdim)

Llogaritja e të hyrave dhe shpenzimeve nga interesi

Norma efektive e interesit të një pasurie financiare ose detyrimi financiar llogaritet në njohjen fillestare të një pasurie financiare ose një detyrimi financiar. Në llogaritjen e të ardhurave dhe shpenzimeve të interesit, norma efektive e interesit zbatohet në vlerën kontabël bruto të pasurisë (kur pasuria nuk është e dëmtuar nga kredia) ose në koston e amortizuar të detyrimit. Norma efektive e interesit rishikohet si rezultat i rivlerësimit periodik të flukseve të mjeteve monetare të instrumenteve me normë të ndryshueshme për të pasqyruar lëvizjet në normat e interesit të tregut.

Sidoqoftë, për pasuritë financiare që kanë pësuar rënie në vlerë të kredisë pas njohjes fillestare, të ardhurat nga interesi llogariten duke zbatuar normën efektive të interesit në koston e amortizuar të pasurisë financiare. Nëse pasuria nuk është më me rënie në vlerë të kredisë, atëherë llogaritja e të ardhurave nga interesi rikthehet në bazë bruto.

Për pasuritë financiare të cilat kanë pësuar rënie në vlerë të kredisë në njohjen fillestare, të ardhurat nga interesi llogariten duke zbatuar normën efektive të interesit rregullues të kredisë në koston e amortizuar të pasurisë. Llogaritja e të ardhurave nga interesi nuk kthehet në baza nominale, edhe nëse rreziku i kredisë së pasurisë përmirësohet.

(b) Tarifat dhe komisionet

Tarifat të cilat janë pjesë përbërëse e normës efektive të interesit përfshijnë tarifën e fillimit të arkëtuara ose të paguara nga subjekti, lidhur me krijimin ose blerjen e pasurive financiare ose lëshimin e detyrimeve financiare, për shembull, tarifën për vlerësimin e aftësisë për kthimin e kredisë, vlerësimin dhe regjistrimin e garancive ose kolateralit, negocimin e kushteve të instrumenteve dhe tarifën për përpunimin e dokumentacionit të transaksionit. Tarifën e zotimit, të arkëtuara nga banka për të nisur kredi me normat e interesit të tregut, janë pjesë përbërëse e normës efektive të interesit nëse ka gjasa që banka të hyjë në një marrëveshje specifike për kredidhënie dhe nuk pret ta shesë kredinë rezultuese menjëherë pas nisjes së saj. Të gjitha tarifën e tjera, të cilat janë pjesë përbërëse e llogaritjes së normës efektive të interesit, paraqiten në zërin e të ardhurave nga interesi.

Të gjitha tarifën e tjera, komisionet dhe zërat e të ardhurave dhe shpenzimeve të tjera zakonisht regjistrohen në bazë akruale duke iu referuar përfundimit të transaksionit specifik të vlerësuar në bazë të shërbimit real të ofruar si një pjesë e shërbimeve të përgjithshme do të ofrohen. Të ardhurat dhe shpenzimet nga tarifën dhe komisionet përbëhen nga tarifën dhe komisionet nga (për): kredit kartelat, tarifën e shërbimit të llogarisë, pagesat ndërkombëtare, pagesat vendore, pagesat e Bankës Qendrore, SMS banking, garancitë dhe letrat e kreditit si dhe tarifën dhe komisionet tjera. Taksa dhe komisionet e tjera njihen si shërbime të lidhura. Shpenzimet e tjera të komisioneve dhe komisioneve kanë të bëjnë kryesisht me tarifën e transaksionit dhe shërbimit, të cilat janë shpenzuar kur shërbimet janë pranuar.

(c) Transaksionet në valutë të huaj

Transaksionet në valuta të huaja janë kthyer në valutën funksionale, duke përdorur kursin e këmbimit në datën e transaksionit.

Pasuritë dhe detyrimet monetare të shprehura në valutë të huaj rivlerësohen në valutën funksionale të bankës me kursin në datën e raportimit. Fitimi ose humbja nga ndryshimi i kurseve të këmbimit është diferenca midis koston së amortizuar në valutën funksionale në fillim të periudhës, të rregulluara me interesin efektiv dhe pagesat gjatë periudhës, dhe koston së amortizuar në valutë të huaj të konvertuar në valutë funksionale me kursin e fundvitit.

Diferencat në valutë të huaj që rrjedhin nga konvertimi përgjithësisht njihen në fitim ose humbje.

3. Politikat e kontabilitetit material (vazhdim)

(d) Tatimi në fitim

Tatimet në fitim janë paraqitur në pasqyra financiare në përputhje me legjislacionin e miratuar, si dhe me legjislacionin e hyrë në fuqi deri në fund të periudhës raportuese.

Ngarkesa e tatimit në fitim përbëhet nga tatimi aktual dhe tatimi në fitim i shtyrë dhe njihet në pasqyrën e fitimit dhe të humbjes së vitit, përveç nëse njihet në të ardhurat tjera përmbledhëse ose drejtpërdrejt në kapital, pasi që ndërlidhet me transaksionet të cilat gjithashtu njihen në periudhën e njëjtë ose në periudhë tjetër, në të ardhura të tjera përmbledhëse ose drejtpërdrejt në kapital.

(i) Tatimi aktual

Tatimi aktual është shuma e pagueshme ose e arkëtueshme nga autoritetet tatimore në lidhje me fitimet ose humbjet e tatueshme për periudhat aktuale dhe paraprake. Fitimet dhe humbjet e tatueshme bazohen në vlerësime nëse pasqyrat financiare autorizohen para dorëzimit të kërkesave relevante për rimbursim të tatimit. Tatimet tjera të ndryshme nga tatimi në fitim regjistrohen në kuadër të shpenzimeve administrative dhe operative.

(ii) Tatimi i shtyrë

Tatimi i shtyrë në të ardhura llogaritet duke përdorur metodën e detyrimit të bilancit të gjendjes për bartjet e humbjeve nga tatimi dhe diferencat e përkohshme që dalin nga baza e tatimeve të pasurive dhe detyrimeve dhe shumat e tyre bartëse për qëllime të raportimit financiar.

Bilanci i tatimit të shtyrë matet me normat tatimore në fuqi ose të hyra në fuqi në fund të periudhës raportuese, të cilat pritet të aplikohen për periudhën kur diferencat e përkohshme të kthehen ose kur bartjet e humbjeve nga tatimi të përdoren.

Pasuritë tatimore të shtyra për diferencat e përkohshme të zbritshme dhe bartjet e humbjeve nga tatimi regjistrohen deri në masën që është e mundur për të pasur të ardhura të tatueshme kundrejt të cilave ky aktiv tatimor pritet të përdoren.

(iii) Pozicionet tatimore të pasigurta

Pozicionet tatimore të pasigurta të bankës rivlerësohen nga menaxhmenti në fund të secilës periudhë raportuese. Detyrimet regjistrohen për pozicionet tatimore të pasigurta, të cilat përcaktohen nga menaxhmenti si të tilla që ka më shumë gjasa se nuk do të rezultojnë me taksa shtesë të vëna nëse ato pozicione do të kontestoheshin nga autoritetet tatimore. Vlerësimi bazohet në interpretimin e ligjeve tatimore të cilat janë në fuqi, ose që kanë hyrë në fuqi deri në fund të periudhës raportuese dhe çdo aktvendimi gjyqësor të njohur ose të ndonjë organi tjetër lidhur me çështje të tilla. Detyrimet për dënime, interes dhe tatime të ndryshme nga ato në fitim njihen në bazë të vlerësimeve më të mira të shpenzimeve të bëra nga menaxhmenti që kërkohen për shlyerjen e detyrimeve në fund të periudhës raportuese.

(e) Instrumentet financiare

(i) Njohja dhe matja fillestare

Banka fillimisht njih kredite dhe paradhëniet, depozitat dhe detyrimet e varura në datën në të cilën janë krijuar. Të gjitha instrumentet e tjera financiare (përfshirë blerjet dhe shitjet e pasurive financiare në mënyrë të rregullt) njihen në datën e tregtimit, që është data në të cilën Banka bëhet palë në dispozitat kontraktuale të instrumentit.

Një pasuri ose detyrim financiar fillimisht matet me vlerën e drejtë plus, për një vlerë që nuk është matur në VDPFH, kostot e transaksionit që lidhen drejtpërdrejt me blerjen apo lëshimin e tij.

3. Politikat e kontabilitetit material (vazhdim)

(ii) Klasifikimi

Pasuritë financiare

Në njohjen fillestare, një pasuri financiare klasifikohet si i matur në: koston e amortizuar, VDPHTGJ ose VDPFH.

Një aset financiar matet me koston e amortizuar nëse plotëson të dyja kushtet e mëposhtme dhe nuk është përcaktuar si në VTPFH:

- është brenda një modeli biznesor, qëllimi i të cilit është të mbajë pasuritë për të grumbulluar rrjedhat e kontraktuara të parasë; dhe
- kushtet kontraktuale të pasurisë financiare ngrihen në datat e përcaktuara në flukset e mjeteve monetare që janë SPPI.

Një aset financiar matet më VDPHTGJ nëse i plotëson të dy kriteret e mëposhtme dhe nuk është i dizajnuar si VTPFH:

- aktivi mbahet brenda modelit të biznesit objektivi i të cileve arrihet nga mbledhja e flukseve monetare kontraktuese si dhe nga shitja e pasurive financiare;
- kushtet e marreveshjes për asetin financiar në data të caktuara krijojnë flukse monetare që janë SPPI.

Përveç kësaj, në njohjen fillestare, Banka mund të caktojë në mënyrë të pakthyeshme një pasuri financiare që përndryshe plotëson kërkesat për t'u matur me koston e amortizuar ose me FVOCI nëse duke e bërë këtë eliminon ose redukton ndjeshëm një mospërputhje kontabël që do të lindte ndryshe.

Vlerësimi i modelit të biznesit

Banka bën një vlerësim të një modeli të biznesi në të cilin një aktiv mbahet në portofol, sepse kjo pasqyron më së miri mënyrën e menaxhimit të biznesit dhe informacioni i ofrohet menaxhmentit. Informacioni i marrë përfshin:

- Politikat dhe objektivat e deklaruara për portofolin dhe funksionimin e këtyre politikave në praktikë. Në veçanti, nëse strategjia e menaxhimit përqendrohet në realizimin e të ardhurave nga interesi kontraktual, mbajtjen e një profili të veçantë të normës së interesit, përputhjen e kohëzgjatjes së aktiveve financiare me kohëzgjatjen e detyrimeve që financojnë ato asete ose realizojnë flukset e parave përmes shitjes së aktiveve;
- Si vlerësohet dhe raportohet përforma e portofolios tek menaxhmenti i bankës;
- Rreziqet që ndikojnë në përfomancën e modelit të biznesit (dhe aktiveve financiare të mbajtura në atë model biznesi) dhe strategjinë e tij për mënyrën e menaxhimit të atyre rreziqeve;
- Frekuencën, vëllimin dhe kohën e shitjeve në periudhat e mëparshme, arsyet e shitjeve të tilla dhe pritjet e saj për aktivitetin e ardhshëm të shitjes. Sidoqoftë, informacioni mbi aktivitetin e shitjeve nuk konsiderohet i izoluar, por si pjesë e një vlerësimi të përgjithshëm se si arrihet objektivi i deklaruar i Bankës për administrimin e pasurive financiare dhe si realizohen flukset e parave.

(ii) Klasifikimi (vazhdim)

Vlerësimi nëse flukset monetare kontraktuale janë vetëm pagesa e principalit dhe interesit

Për qëllimet e këtij vlerësimi, “kryegjësja” përcaktohet si vlera e drejtë e aktivitetit financiar në njohjen fillestare. “Interesi” përcaktohet si shpërblim për vlerën kohore të parasë dhe për rrezikun e kredisë të shoqëruar me shumën kryesore të mbetur në një periudhë të caktuar kohore dhe për rreziqet dhe kostot e tjera themelore të huazimit (P.sh rreziku i likuiditetit dhe kostot administrative), si dhe marzha e fitimit.

Në vlerësimin nëse flukset monetare kontraktuale janë SPPI, Banka merr në konsideratë kushtet kontraktuale të instrumentit. Kjo përfshin vlerësimin nëse aktivi financiar përmban një afat kontraktues që mund të ndryshojë kohën ose shumën e flukseve monetare kontraktuale në mënyrë që të mos plotësojë këtë kusht. Në kryerjen e vlerësimit, Banka konsideron:

3. Politikat e kontabilitetit material (vazhdim)

(e) Instrumentet financiare (vazhdim)

- Ngjarje të mundshme që mund të ndryshojnë sasinë dhe kohën e fluksit të parave;
- Karakteristikat e leverazhit;
- Afatet dhe kohëzgjatja e parapagimeve;
- Kushtet që kufizojnë pretendimin e Bankës për fluks të parave nga aktivet e specifikuar (p.sh kreditë pa rekurs) dhe;
- Tipare që ndryshojnë vlerën kohore të parave (p.sh. rivendosja periodike e normave të interesit).

Banka mban një portofol të huave afatgjate, për të cilat Banka ka mundësinë të rishikojë normën e interesit në datat periodike të rivendosjes. Këto të drejta janë të kufizuara në normën e tregut në kohën e rishikimit. Huamarrësit kanë një mundësi ose të pranojnë normën e rishikuar ose të paguajnë kredinë pa penalizim. Banka ka përcaktuar që flukset monetare kontraktuale të këtyre kredive janë SPPI, sepse opsioni ndryshon normën e interesit në një mënyrë që është marrë parasysh për vlerën kohore të parasë, rrezikun e kredisë, rreziqet e tjera themelore të huazimit dhe kostot e lidhura me shumën kryesore të papaguar.

Kreditë pa burim

Në disa raste, kreditë e bëra nga Banka të cilat sigurohen me kolateral të huamarrësit kufizojnë pretendimin e Bankës për fluks parash nga kolateralit themelor. Banka zbaton gjykimin për të vlerësuar nëse kreditë pa burim plotësojnë kriterin e SPPI. Banka zakonisht merr parasysh informacionin e mëposhtëm kur bën këtë gjykim:

- Nëse marrëveshja kontraktuale përcakton në mënyrë specifike shumat dhe datat e pagesave në para të kredisë;
- Vlerën e drejtë të kolateralit në lidhje me shumën e aktivitetit financiar të siguruar;
- Aftësia dhe gatishmëria e huamarrësit për të bërë pagesa kontraktuale, pavarësisht një rënie në vlerën e kolateralit;
- Nëse huamarrësi është një individ ose një entitet operativ ose një entitet për qëllime të veçanta;
- Rreziku i humbjes së bankës nga aktivi në lidhje me huatë me burim të plotë;
- Shkalla në të cilën kolaterali përfaqëson të gjithë apo një pjesë të konsiderueshme të aktiveve të huamarrësit; dhe
- Nëse banka do të përfitojë ndonjë prapambetje nga asetet themelore.

Instrumente të lidhura me kontratë

Banka ka disa investime në letrat me vlerë që konsiderohen si instrumente të lidhura me kontratë. Instrumentet e lidhura me kontratë secili ka një renditje të përcaktuar të vartësisë që përcakton rendin në të cilin çdo fluks parash të gjeneruar nga grupi i investimeve themelore u shpërndahen instrumenteve. Një instrument i tillë plotëson kriterin SPPI vetëm nëse plotësohen të gjitha kushtet e mëposhtme:

- kushtet kontraktuale të vetë instrumentit krijojnë flukse monetare që janë SPPI pa kërkuar në grupin themelor të instrumenteve financiare;

3. Politikat e kontabilitetit material (vazhdim)

(e) Instrumentet financiare (vazhdim)

Instrumente të lidhura në mënyrë kontraktuale (vazhdim)

- grupi themelor i instrumenteve financiare (i) përmban një ose më shumë instrumente që krijojnë flukset e parave që janë SPPI; dhe (ii) gjithashtu mund të përmbajë instrumente, siç janë derivative financiare, që zvogëlojnë ndryshueshmërinë e fluksit të parave të instrumenteve nën (i) dhe flukset e kombinuara të parave (të instrumenteve nën (i) dhe (ii)) krijojnë flukse monetare që janë SPPI; ose të harmonizojë flukset e parave të instrumenteve të lidhura me kontratën me flukset e parave të fondit të instrumenteve themelore nën (i) që lindin si rezultat i ndryshimeve në faktin nëse normat e interesit janë fikse ose variablie ose monedha dhe koha e flukseve monetare; dhe
- ekspozimi ndaj rrezikut të kredisë që është i pandarë në instrumentet e lidhura me kontratë është i barabartë me ose më pak se ekspozimi ndaj rrezikut të kredisë të grupit themelor të instrumenteve financiare.

Riklasifikimi

Pasuritë financiare nuk riklasifikuar pas njohjes fillestare të tyre, përveq në periudhën pasi Banka ndryshon modelin e saj të biznesit për administrimin e aktiveve financiare.

(iii) Ç'regjistrimi

Pasuritë financiare

Banka ç'regjistron një pasuri financiare kur mbarojnë të drejtat kontraktuale për rrjedhjen e parasë nga pasuria financiare (shiko iv), ose transferon të drejtat për të marrë rrjedhjat e parasë kontraktuale në një transaksion në të cilin kryesisht të gjitha rreziqet dhe përfitimet e pronësisë së pasurisë financiare janë transferuar ose në të cilat Banka as nuk transferon e as nuk ruan në thelb të gjitha rreziqet dhe përfitimet e pronësisë dhe nuk mban kontrollin e pasurisë financiare.

Në momentin e ç'regjistrimit të një pasurie financiare, diferenca midis vlerës kontabël të pasurisë (ose vlera kontabël që i përket pjesës së pasurisë së transferuar), dhe totalit të (i) vlerës së marrë (përfshirë çdo pasuri të re të përfituar ose detyrim të nënkuptuar).

Çdo fitim/humbje kumulative e njohur në ardhurat e tjera gjithëpërfshirëse në lidhje me letrat me vlerë të investimeve të kapitalit të përcaktuara si në VDPHTGJ nuk njihet në fitim ose humbje nga ç'regjistrimi i letrave me vlerë. Çdo interes i transferuar në aktivet financiare që kualifikohet që është krijuar nga fitimi i Bankës është i njohur si një aktiv ose detyrim i veçantë.

Detyrimet financiare

Banka ç'regjistron një detyrim financiar kur obligimet kontraktuale shlyhen, anulohen ose kanë përfunduar.

(iv) Modifikimi i asetëve dhe detyrimeve financiare

Pasuritë financiare

Nëse kushtet e një aktivi financiar janë modifikuar, atëherë banka vlerëson nëse rrjedhat e parasë të aktivitetit financiar janë ndryshuar.

Nëse flukset e parave janë ndryshuar, atëherë të drejtat kontraktuale për flukset e parave nga aktivi financiar konsiderohen se kanë skaduar. Në këtë rast, aktivi financiar ç'regjistrohet (shiko (iii)) dhe një aktiv i ri financiar njihet me vlerën e drejtë plus çdo kosto të pranueshme të transaksionit. Çfarëdo tarife e cila ka marrë pjesë në modifikim të asetit llogaritet si më poshtë:

- Tarifat që merren parasysh në përcaktimin e vlerës së drejtë të aktivitetit të ri dhe tarifat që përfaqësojnë rimbursimin e kostove të transaksionit të pranueshëm, përfshihen në matjen fillestare të aktivitetit;
- Tarifat e tjera përfshihen në fitim ose humbje si pjesë e fitimit ose humbjes nga ç'regjistrimi.

3. Politikat e kontabilitetit material (vazhdim)

(e) Instrumentet financiare (vazhdim)

Pasuritë financiare (vazhdim)

Nëse flukset e parave modifikohen kur huamarrësi është në vështirësi financiare, atëherë qëllimi i modifikimit është zakonisht të maksimizojë rikuperimin e kushteve kontraktuale sesa të krijojë një aktiv të ri me kushte të ndryshme. Nëse Banka planifikon të modifikojë një aktiv financiar në atë mënyrë që do të rezultojë në falje të fluksit të parasë, atëherë së pari merr parasysh nëse një pjesë e aktivitetit duhet të shlyhet para se të bëhet modifikimi (shiko më poshtë politikën e shlyerjes). Kjo qasje ndikon në rezultatin e vlerësimit sasior dhe do të thotë që kriteret e ç'regjistrimit zakonisht nuk përmbushen në raste të tilla.

Nëse modifikimi i një aktivi financiar të matur me koston e amortizuar ose VDPHTGJ nuk rezulton në ç'regjistrim të aktivitetit financiar, atëherë banka së pari rilogaritë vlerën kontabël bruto të aktivitetit financiar duke përdorur normën e interesit të aktivitetit dhe një rregullimin e modifikimit si fitim apo humbje. Për aktivitetet financiare me normë variabile, norma origjinale e interesit efektiv e përdorur për të llogaritur fitimin ose humbjen modifikohet në mënyrë që të paraqesë kushtet aktuale të tregut në momentin e modifikimit. Çfarëdo kosto ose tarifë e krijuar dhe tarifata e marra si pjesë e modifikimit rregullojnë vlerën kontabël bruto të aktivitetit financiar të modifikuar dhe amortizohen gjatë afatit të mbetur të aktivitetit financiar të modifikuar.

Nëse një modifikim i tillë kryhet për shkak të vështirësive financiare të huamarrësit (shiko (vii)), atëherë fitimi ose humbja paraqitet së bashku me humbjet nga zhvlerësimi. Në raste të tjera, ai paraqitet si të ardhura nga interesi të llogaritura duke përdorur metodën efektive të normës së interesit.

Detyrimet financiare

Banka ç'regjistron një detyrim financiar kur kushtet e saj modifikohen dhe flukset e parave të detyrimit të modifikuar janë të ndryshme.

(v) Netimi

Aktivitetet dhe detyrimet financiare janë kompenzuar dhe shuma neto e paraqitur në pasqyrën e pozicionit financiar atëherë dhe vetëm atëherë kur, Banka aktualisht ka një të drejtë të zbatueshme me ligj për të shlyer shumatat dhe ajo synon ose t'i shlyejë ato në bazë neto ose të marrë asetit dhe të shlyej detyrimin njëkohësisht.

Të ardhurat dhe shpenzimet paraqiten në baza neto vetëm kur lejohen sipas SNRF-ve, ose për fitimet dhe humbjet që vijnë nga një grup transaksionesh të ngjashme, siç është veprimtaria tregtare e Bankës.

(vi) Matja e vlerës së drejtë

'Vlera e drejtë' është çmimi i cili do të pranohej për shitjen e një pasurie ose i cili do të paguhej për transferimin e një detyrimi në një transaksion të zakonshëm mes pjesëmarrësve në treg në datën e matjes, në një treg primar ose në mungesë të tij, në tregun më të favorshëm ku Banka ka qasje në atë datë. Vlera e drejtë e një detyrimi pasqyron rrezikun e mosekzekutimit të tij.

Kur është e mundur, Banka mat vlerën e drejtë të një instrumenti duke përdorur çmimin e kuotuar në treg aktiv për instrumentin. Tregu quhet aktiv kur transaksionet lidhur me pasurinë apo detyrimin ndodhin shumë shpesh dhe me volum të mjaftueshëm për të siguruar informacion të vazhdueshëm për çmimin.

Kur nuk ekziston një çmim i kuotuar në një treg aktiv, Banka përdor teknika vlerësimi që maksimizojnë përdorimin e inputeve të vëzhgueshme dhe minimizojnë përdorimin e inputeve jo të vëzhgueshme. Teknika e zgjedhur e vlerësimit përfshin gjithë faktorët që pjesëmarrësit në treg do të konsideronin në vendosjen e çmimit të një transaksioni.

Evidenca më e mirë e vlerës së drejtë të një instrumenti financiar me njohjen fillestare të tij është zakonisht çmimi i transaksionit - përshembull vlera e drejtë e pagesës së dhënë ose të marrë.

Nëse një pasuri ose detyrim i matur me vlerën e drejtë ka çmim të ofruar dhe çmim të kërkuar, Banka mat pasuritë dhe pozicionet e gjata me çmimin e ofruar dhe detyrimet dhe pozicionet e shkurtra me çmim të kërkuar.

3. Politikat e kontabilitetit material (vazhdim)

(e) Instrumentet financiare (vazhdim)

(vi) Matja e vlerës së drejtë (vazhdim)

Portofolet e aktiveve financiare dhe detyrimeve financiare që janë të ekspozuara ndaj rrezikut të tregut dhe rrezikut të kredisë që menaxhohen nga Banka në bazë të ekspozimit neto ndaj tregut ose rrezikut të kredisë, maten në bazë të një çmimi që do të merrej për të shitur një pozicioni neto i gjatë (ose paguar për të transferuar një pozicion të shkurtër neto) për ekspozimin e veçantë të rrezikut. Rregullimet e nivelit të portofolit - p.sh. rregullimi i ofertës-kërkesë ose rregullimet e rrezikut të kredisë që pasqyrojnë matjen në bazë të ekspozimit neto - u ndahen aktiveve dhe detyrimeve individuale në bazë të rregullimit relativ të rrezikut të secilit prej instrumenteve individuale në portofol.

Vlera e drejtë e një depozite të kërkuar nuk është më pak se shuma e pagueshme sipas kërkesës, skontuar nga data e parë në të cilën shuma mund të kërkohet për t'u paguar.

Banka njih transferimet midis niveleve të hierarkisë së vlerës së drejtë deri në fund të periudhës raportuese gjatë së cilës ky ndryshim ka ndodhur.

(vii) Rënia në vlerë

Banka njih lejimet nga humbjet për HPK për instrumentet financiare të mëposhtme:

- asetet financiare që janë instrumente borxhi;
- qiraja e arkëtueshme;
- kontratat e garancisë financiare të lëshuara; dhe
- angazhimet e huasë së lëshuara.

Asnjë humbje nga zhvlerësimi nuk njihet për investimet e kapitalit neto.

Banka mat lejimet e humbjeve në një shumë të barabartë me ECL-në e jetës, përveç për të mëposhtmet, për të cilën ato maten si ECL 12-mujore:

- letrat me vlerë të investimit të borxhit që përcaktohen të kenë rrezik të ulët të kredisë në datën e raportimit; dhe
- instrumente të tjera financiare (përveç qirasë së arkëtueshëm) në të cilat rreziku i kredisë nuk është rritur ndjeshëm që nga njohja e tyre fillestare dhe të cilat nuk janë POCI

Lejimet e humbjeve për të arkëtueshmet e qirasë maten gjithmonë në një shumë të barabartë me jetëgjatësinë HPK.

Banka e konsideron investimin e borxhit që të ketë rrezik të ulët kreditor kur vlerësimi i rrezikut të saj të kredisë është i barabartë me përkufizimin e klasifikuar të "klasës së investimeve". Banka nuk zbaton përjashtimin e rrezikut të ulët të kredisë për çdo instrument financiar tjetër.

ECL 12-mujore janë pjesë e ECL që rezultojnë nga ngjarjet e mundshme të mospageses së një instrumenti financiar brenda 12 muajve pas datës së raportimit. Instrumentet financiare për të cilat njihet një ECL 12 mujore janë të njohur si 'Instrumentet financiare të fazës 1'.

Jetëgjatësia ECL janë ECL që rezultojnë nga të gjitha ngjarjet e mundshme të mospagesës gjatë jetës së pritshme të instrumentit financiar. Instrumentet financiare për të cilat njihet një jetëgjatësi ECL, por që nuk janë të dëmtuara nga kreditë, referohen si 'Instrumentet Financiare të Fazës 2'.

3. Politikat e kontabilitetit material (vazhdim)

(e) Instrumentet financiare (vazhdim)

Matja e ECL

ECL janë një vlerësim me probabilitet të ponderuar të humbjeve të kredive. Ato maten si më poshtë:

- *pasuritë financiare që nuk kanë pësuar rënie në vlerë nga kreditë në datën e raportimit*: si vlera aktuale e të gjitha zvogëlimeve në para (dmth. Diferenca midis flukseve të mjeteve monetare që i detyrohen njësisë ekonomike në përputhje me kontratën dhe fluksin e parasë që Banka pret të marrë); dhe me PD të ndryshme për 12 muaj dhe për humbje të pritshme të kredisë përgjatë jetëgjatësisë;
- *pasuritë financiare që janë të dëmtuara nga kreditë në datën e raportimit*: si diferenca midis vlerës kontabël bruto dhe vlerës aktuale të flukseve monetare të ardhshme të vlerësuara;
- *zotimet e huazuara*: si vlera aktuale e diferencës midis flukseve monetare kontraktuale që i detyrohen bankës nëse kredia është tërhequr dhe fluksin e mjeteve monetare që Banka pret të marrë; dhe
- *kontratat e garancisë financiare*: pagesat e pritshme për të rimbursuar mbajtësin minus shumat që Banka pret të rimarrë.

Pasuritë financiare të ristrukturuara

Nëse kushtet e një pasurie financiare rinegocionohen ose modifikohen ose një pasuri financiare ekzistuese zëvendësohet me një të re për shkak të vështirësive financiare të huamarrësit, atëherë bëhet vlerësimi nëse pasuritë financiare duhet të ç'regjistrohen dhe ECL të matet si më poshtë.

- Nëse ristrukturimi i pritur nuk do të rezultojë në ç'regjistrimin e pasurisë ekzistuese, atëherë fluksin e pritshme të mjeteve monetare që rrjedhin nga pasuria financiare e modifikuar përfshihet në llogaritjen e mungesës së parasë së gatshme nga pasuria ekzistuese
- Nëse ristrukturimi i pritur do të rezultojë në ç'regjistrimin e pasurisë ekzistuese, atëherë vlera e drejtë e pasurisë së re trajtohet si fluksi i parave të gatshme nga pasuria financiare ekzistues në kohën e ç'regjistrimit të tij. Kjo shumë përfshihet në llogaritjen e mungesës së parasë së gatshme nga pasuria financiare ekzistuese që zbritet nga data e pritur e mosnjohjes deri në datën e raportimit duke përdorur normën fillestare të interesit efektiv të pasurisë financiar ekzistues.

Pasuritë financiare me rënie në vlerë të kredisë

Në çdo datë raportimi, Banka vlerëson nëse pasuritë financiare të mbartura me koston e amortizuar dhe pasuritë financiare të borxhit të bartura përmes VDPHTGJ dhe të arkëtueshmet e qirasë financiare janë me vlerë të dëmtuar të kredisë (referuar si 'Aktivet financiare të fazës 3'). Një pasuri financiare është me vlerë të "dëmtuar të kredisë" kur ka ndodhur një ose më shumë ngjarje që kanë një ndikim të dëmshëm në fluksin monetar të ardhshme të vlerësuara të pasurisë financiar.

Dëshmia se një pasuri financiare ka pësuar rënie në vlerë të kredisë përfshin të dhënat e vijuese:

- vështirësi të konsiderueshme financiare të huamarrësit ose emetuesit;
- shkelje e kontratës siç janë ngjarje të dështimit ose të vonësive;
- ristrukturimin e një huaje ose parapagimi nga Banka me kushte që Banka nuk do ta konsideronte ndryshe;
- është e mundshme që huamarrësi të hyjë në falimentim ose riorganizim tjetër financiar; ose
- zhdukja e një tregu aktiv për një siguri për shkak të vështirësive financiare.

Një hua që është rinegocuar për shkak të përkeqësimit të gjendjes së huamarrësit zakonisht konsiderohet të jetë me vlerë të dëmtuar të kredisë nëse nuk ka dëshmi se rreziku i mosmarrjes së flukseve monetare kontraktuale është reduktuar ndjeshëm dhe nuk ka tregues të tjerë të zhvlerësimit. Përveç kësaj, një kredi me pakicë e cila është e vonuar për 90 ditë ose më shumë konsiderohet si me vlerë të dëmtuar të kredisë edhe kur përkufizimi rregullator i dështimit është ndryshe.

3. Politikat e kontabilitetit material (vazhdim)

(e) Instrumentet financiare (vazhdim)

Pasuritë financiare me rënie në vlerë të kredisë (vazhdim)

Në kryerjen e një vlerësimi nëse një investim në borxhin sovran është me kredi të zhvlerësuar, Banka konsideron faktorët e mëposhtëm.

- Vlerësimi i tregut për aftësinë kreditore, siç pasqyrohet në fitimet e obligacioneve.
- Vlerësimet e agjencive të vlerësimit të aftësisë kreditore.
- Aftësia e vendit për të hyrë në tregjet e kapitalit për lëshimin e borxhit të ri.
- Mundësia e ristrukturimit të borxhit, duke rezultuar në mbajtjen e humbjeve nëpërmjet faljes vullnetare ose të detyrueshme të borxhit.
- Mekanizmat ndërkombëtarë për të siguruar mbështetjen e nevojshme si "huadhënës i zgjidhjes së fundit" në atë vend, si dhe qëllimin e pasqyruar në deklaratat publike, të qeverive dhe agjencive për përdorimin e këtyre mekanizmave. Kjo përfshin një vlerësim të thellësisë së këtyre mekanizmave dhe, pa marrë parasysh qëllimin politik, nëse ka kapacitet për të përmbushur kriteret e kërkuara.

Paraqitja e lejimit për ECL në pasqyrën e pozicionit financiar.

Lejimet e humbjeve për ECL janë të prezantuara në pasqyrat financiare si në vijim:

- *pasuritë financiare të matura me koston e amortizuar: si zbritje nga vlera kontabël bruto e aktiveve;*
- *zotimet e kredisë dhe kontratat e garancisë financiare: në përgjithësi, si një provizion;*
- *kur një instrument financiar përfshin si një komponent të tërhequr dhe një të pa tërhequr dhe Banka nuk mund të identifikojë ECL-në për komponentin e zotimit të kredisë veçmas nga ato në përbërësin e tërhequr: Banka paraqet një lejim të humbjes së kombinuar për të dy komponentët. Shuma e kombinuar paraqitet si një zbritje nga vlera kontabël bruto e përbërësit të tërhequr. Çdo tejkallim i lejimit të humbjes mbi shumën bruto të komponentit të tërhequr paraqitet si një provizion;*

Shlyerjet

Kreditë dhe letrat me vlerë të borxhit shlyhen (pjesërisht ose tërësisht) kur nuk ka pritshmëri të arsyeshme për rikuperimin e një pasurie financiare në tërësi ose një pjesë të tij. Kjo zakonisht ndodh kur Banka përcakton se huamarrësi nuk ka asete ose burime të ardhurash që mund të gjenerojnë flukse të mjaftueshme të mjeteve monetare për të shlyer shumat që i nënshtrohen shlyerjes. Ky vlerësim kryhet në nivelin e aseteve individuale.

Kontratat jo-integrale të garancioneve financiare

Banka vlerëson nëse një kontratë e garancionit financiar është një element integral i një aktivi financiar që llogaritet si një përbërës i atij instrumenti ose është një kontratë që llogaritet veçmas. Faktorët që Banka i konsideron kur bën këtë vlerësim përfshijnë nëse:

- garancioni është në mënyrë implicite pjesë e kushteve kontraktuale të instrumentit të borxhit;
- garancioni kërkohet nga ligjet dhe rregulloret që rregullojnë kontratën e instrumentit të borxhit;
- garancioni lidhet në të njëjtën kohë dhe në shqyrtimin e instrumentit të borxhit; dhe
- garancioni jepet nga prindi i huamarrësit ose një kompani tjetër brenda grupit të huamarrësit.

Nëse Banka përcakton se garancioni është një element integral i aktivitetit financiar, atëherë çdo premi e pagueshme në lidhje me njohjen fillestare të aktivitetit financiar trajtohet si një kosto e transaksionit për blerjen e tij.

Nëse Banka përcakton se garancioni nuk është një element integral i instrumentit të borxhit, atëherë ajo njihet një pasuri që përfaqëson çdo parapagesë të primit të garancionit dhe një të drejtë për lejim nga humbjet e kredisë. Një parapagim i primit njihet vetëm nëse ekspozimi i garantuar as nuk është i dëmtuar nga kreditë dhe as nuk ka pësuar një rritje të konsiderueshme të rrezikut të kredisë kur jepet garancioni. Këto pasuri njihen në 'pasuri të tjera'.

3. Politikat e kontabilitetit material (vazhdim)

(f) Paraja e gatshme dhe ekuivalentët e saj

Paraja dhe ekuivalentët e saj përfshijnë monedha dhe kartëmonedha në arkë, balancat në Bankën Qendrore të pakufizuara në përdorim dhe aktive financiare shumë likuide me maturim fillestar deri në tre muaj ose më pak, të cilat kanë rrezik të pakonsiderueshëm të ndryshimit të vlerës së tyre të drejtë dhe përdoren nga banka për manaxhimin e zotimeve afatshkurtra. Paraja dhe ekuivalentët e saj mbahen me kosto të amortizuar.

(g) Kreditë dhe paradhëniet

'Kreditë dhe paradhëniet' në pasqyrën e pozicionit financiar përfshijnë:

- huatë dhe paradhëniet e matura me koston e amortizuar; ato fillimisht maten me vlerën e drejtë plus kostot direkte shtesë të transaksionit dhe më pas me koston e amortizuar duke përdorur metodën e interesit efektiv;
- Qiratë financiare të arkëtueshme

Kur Banka blen një pasuri financiare dhe në të njëjtën kohë hyn në një marrëveshje për të rishitur pasurinë (ose një pasuri të ngjashme) me një çmim fiks në një datë të ardhshme (repo e kundërt ose huamarrja e stokut), marrëveshja llogaritet si një hua ose paradhënie dhe pasuria themelore nuk njihet në pasqyrat financiare të Bankës.

(h) Investimet në letra me vlerë

Titulli "Investimet në letra me vlerë" në pasqyrën e pozicionit financiar përfshin:

- letrat me vlerë të borxhit të matura në Koston e Amortizimit

(i) Prona dhe pajisjet

Prona dhe pajisjet janë paraqitur me kosto historike minus zhvlerësimi i akumuluar dhe rënia në vlerë e akumuluar, nëse ka. Kostoja historike përfshin shpenzimet që i atribuohen drejtpërsëdrejti blerjes së zërave të pronës dhe pajisjeve.

Shpenzimet pasuese përfshihen në vlerën kontabël të pasurisë ose njihen si një pasuri e veçantë, sipas rastit, vetëm kur është e mundshme që përfitimet e ardhshme ekonomike të lidhura me artikullin do të rrjedhin në Bankë dhe kostoja e artikullit mund të matet në mënyrë të besueshme. Të gjitha riparimet dhe mirëmbajtjet e tjera i ngarkohen shpenzimeve të tjera operative gjatë periudhës financiare në të cilën ato janë shkaktuar.

Vlera kontabël e pronës dhe pajisjeve rishikohet për rënie në vlerë kur ngjarjet ndryshojnë ose ndryshimet në rrethana tregojnë që vlera kontabël mund të mos jetë e rikuperueshme. Nëse ekzistojnë indikacione të tilla ku vlerat bartëse tejkalojnë shumën e rikuperueshme të vlerësuar, pasuritë ose njësitë gjeneruese të mjeteve monetare regjistrohen me shumën e tyre të rikuperueshme. Humbjet nga rënia në vlerë njihen në fitim ose humbje.

Toka dhe pasuritë në ndërtim nuk zhvlerësohen. Zhvlerësimi i pasurive ngarkohet në bazë të metodës lineare me normat e përcaktuara për shpërndarjen e koston të pronës dhe pajisjeve përgjatë jetës së tyre të dobishme të vlerësuar. Normat vjetore të zhvlerësimit përcaktohen nga jetëgjatësia e vlerësuar e pasurive të caktuara siç paraqitet më poshtë:

	Jetëgjatësia 2023	Jetëgjatësia 2022
Ndërtesat	-	-
Përmirësimi i Qiramarrjes	Më e shkurtër e afatit të qirasë ose e jetës së dobishme	Më e shkurtër e afatit të qirasë ose e jetës së dobishme
Kompjuterë dhe pajisje të ngjashme	5 vite	5 vite
Automjetet motorike	5 vite	5 vite
Mobilje, instalime dhe pajisje	5 vite	5 vite

3. Politikat e kontabilitetit material (vazhdim)

(j) Pasuritë e paprekshme

Pasuritë e paprekshme njihen nëse është e mundshme që përfitimet ekonomike të ardhshme që i atribuohen pasurisë do të rrjedhin në Bankë dhe kostoja e pasurisë mund të matet në mënyrë të besueshme. Pasuritë e paprekshme maten fillimisht me kosto. Vlera bartëse e pasurive të paprekshme shqyrtohet për rënie në vlerë kur ngjarjet ose ndryshimet në rrethana tregojnë se vlera bartëse mund të mos jetë e rikuperueshme. Pasuritë e paprekshme përbëhen tërësisht nga softueri kompjuterik, i cili amortizohet duke përdorur metodën lineare gjatë jetëgjatësisë së vlerësuar prej pesë vitesh.

(k) Qiraja

Në fillimin e një kontrate, banka duhet të vlerësojë nëse ajo kontratë përmban një qira. Banka njih një aktiv të përdorimit të së drejtës dhe një detyrim korrespondues të qirasë në lidhje me të gjitha aranzhimet e qirasë në të cilën është qiramarrës, përveç qirave afatshkurtra (të përcaktuara si qira me një kontratë qiraje 12 muaj ose më pak) dhe qira të pasurive me vlerë të ulët. Për këto qira, Banka njih pagesat e qirasë si një shpenzim operativ në bazë të drejtpërdrejtë për afatin e qirasë, përveç nëse një bazë tjetër sistematike është më përfaqësuese e modelit të kohës në të cilën konsumohen përfitimet ekonomike nga aktivet e marra me qira.

Detyrimi i qirasë fillimisht matet me vlerën aktuale të pagesave të qirasë që nuk paguhet në datën e fillimit, e zbritshme nga norma e interesit për kredi . Nëse kjo normë nuk mund të përcaktohet me lehtësi, qiramarrësi përdor normën e tij të huamarrjes.

Pagesat e qirasë që përfshihen në matjen e detyrimit të qirasë vijnë më poshtë:

- Pagesat fikse; (përfshirë pagesa fikse në substancë), minus çdo stimulim i arkëtueshëm i qirasë;
- Pagesat variable të qirasë të cilat varen nga një indeks apo normë fillimisht duke përdorur një indeks ose normë në datën e fillimit;
- Shumat e pritshme për t'u paguar nga qiramarrësi sipas vlerës së mbetur të garancive; dhe
- Çmimi i ushtrimit të një opsioni blerjeje nëse Kompania ka siguri të arsyeshme t'a ushtroj dhe
- Pagesat e gjobave për ndërprerjen e qirasë, nëse afati i qirasë pasqyron ushtrimin e një opsioni për ndërprerjen e qirasë.

Detyrimi i qirasë paraqitet si një vijë e veçantë në pasqyrën e pozicionit financiar.

Detyrimi i qirasë matet më pas duke rritur vlerën kontabël për të pasqyruar interesin mbi detyrimin e qirasë (duke përdorur metodën e interesit efektiv) dhe duke zvogëluar vlerën kontabël për të pasqyruar pagesat e qirasë së bërë.

Aktivitet me të drejtë përdorimi përfshijnë matjen fillestare të detyrimit korrespondues të qirasë, pagesat e qirasë të bëra në ose para ditës së fillimit, minus çfarëdo stimulim të marrë me qira dhe çdo kosto fillestare direkte. Ato më pas maten me kosto minus amortizim të akumuluar dhe humbje nga zhvlerësimi.

Aktivitet me të drejtë përdorimi zhvlerësohen gjatë periudhës më të shkurtër në mes të afatit të qirasë dhe jetës së dobishme të aktivitet themelor. Nëse qiraja transferon pronësinë mbi aktivin themelor ose koston e aktivitet që Banka pret të ushtrojë një mundësi blerjeje, aktivitet i lidhur me të drejtën e përdorimit zhvlerësohet gjatë jetës së dobishme të aktivitet themelor. Zhvlerësimi fillon në datën e fillimit të qirasë.

Aktivitet me të drejtë përdorimi paraqiten si një linjë e veçantë në pasqyrën e pozicionit financiar.

3. Politikat e kontabilitetit material (vazhdim)

(k) Të arkëtueshmet nga bankat tjera

Shumat e arkëtueshme nga bankat e tjera regjistrohen kur Banka u parapaguan bankave të tjera pa pasur si synim tregtimin e të arkëtueshmeve jo-derivative të pakuotuar që rezultojnë në datat fikse ose të përcaktueshme. Shumat e arkëtueshme nga bankat e tjera mbarten me koston e amortizuar.

(l) Depozitat dhe detyrimet e varura

Depozitat dhe detyrimet e varura janë burimet kryesore të Bankës për financimin e borxhit.

Kur Banka shet një pasuri financiare dhe në të njëjtën kohë hyn në një marrëveshje për të riblerë atë pasuri (ose një pasuri të ngjashme) me një çmim fiks në një datë të ardhshme (marrëveshja e shitjes dhe e riblerjes), marrëveshja llogaritet si një depozitë dhe pasuritë vazhdojnë të njihen në pasqyrat financiare të Bankës.

Depozitat dhe detyrimet e varura fillimisht maten me vlerën e drejtë minus kostot shtesë të drejtëpërdrejta të transaksionit dhe më pas maten me koston e amortizuar duke përdorur metodën e interesit efektiv.

(m) Provizionet

Një provizion njihet nëse, si rezultat i një ngjarjeje të shkuar, Banka ka një detyrim aktual ligjor ose konstruktiv që mund të vlerësohet në mënyrë të besueshme dhe është e mundur që një dalje e përfitimeve ekonomike të kërkohej për të shlyer detyrimin. Provizionet përcaktohen duke zbritur flukset monetare të ardhshme të pritshme me një normë para tatimit që pasqyron vlerësimet aktuale të tregut për vlerën në kohë të parasë dhe rreziqet specifike të detyrimit. Zbërthimi i zbritjes njihet si kosto financiare.

(n) Përfitimet e punonjësve

Banka paguan vetëm kontributet në planin e pensioneve të administruara publikisht në baza të detyrueshme. Banka nuk ka detyrime të mëtejshme të pagesës pasi të jenë paguar kontributet. Kontributet njihen si shpenzime për përfitimet e punonjësve kur ato duhet të paguhen. Banka ka llogaritur dhe ofruar provizion për pushimin e pashfrytëzuar të stafit nga fundi i periudhës raportuese.

(o) Garancionet financiare dhe zotimet e kredisë

Garancionet financiare janë kontrata që kërkojnë nga Banka që të bëjë pagesa të caktuara për të rimbursuar mbajtësin për një humbje që shkaktohet sepse një debitor specifik nuk arrin të bëjë pagesën kur ajo është e detyrueshme në përputhje me kushtet e një instrumenti borxhi. Zotimet e kredisë janë angazhime të sigurta për të ofruar kredi sipas afateve dhe kushteve të paracaktuara.

(p) Kapitali aksionar

(i) Shpenzimet e emetimit të aksioneve

Kostot shtesë që i atribuohen drejtpërdrejt emetimit të aksioneve të reja janë paraqitur në kapital si një zbritje, neto nga tatimi, nga të ardhurat.

(iii) Dividendët për aksionet e zakonshme

Dividendët për aksionet e zakonshme njihen në kapitalin neto në periudhën në të cilën ato janë miratuar nga aksionerët e Bankës. Dividendët për vitin që janë deklaruar pas datës së raportimit shpalosen si ngjarje pas përfundimit të periudhës raportuese.

(q) Krahasueshmëria

Aty ku është e nevojshme, shifrat krahasuese janë riklasifikuar për t'iu përshtatur ndryshimeve në paraqitjen për vitin aktual për qëllime të fluksit monetar.

4. Adoptimi i Standardeve të reja dhe të rishikuara Ndërkombëtare të Raportimit Financiar

a) Adoptimi I standardeve të reja dhe të rishikurara

i) Standardet dhe interpretimet efektive në periudhën aktuale

Banka ka miratuar të gjitha Standardet dhe Interpretimet e reja ose të ndryshuara të Kontabilitetit të nxjerra nga Bordi i Standardeve Ndërkombëtare të Kontabilitetit ('BSNK') që janë të detyrueshme për periudhën aktuale të

raportimit. Adoptimi i këtyre standardeve dhe interpretimi nuk pati ndikim signifkiant në pasqyrat financiare të bankave.

Standardet dhe ndryshimet e reja të mëposhtme janë bërë efektive më 1 janar 2023:

- SNRF 17 Kontratat e Sigurimit dhe ndryshimet në SNRF 17 Kontratat e Sigurimit, në fuqi nga 1 janari 2023.
- Përkufizimi i Vlerësimit Kontabël (Ndryshimet në SNK 8), në fuqi nga 1 janari 2023.
- Shpalojsja e Politikave Kontabël (Ndryshimet në SNK 1 dhe Deklarata e Praktikës SNRF 2), në fuqi nga 1 janari 2023. Menaxhmenti ka rishikuar politikat kontabël dhe ka bërë përditësime të informacionit të shpalosur në shënimin 3 Përmbledhje e politikave kontabël materiale (2022: Përmbledhje e politikave të rëndësishme kontabël) në raste të caktuara në përputhje me ndryshimet.
- Tatimi i Shtyrë në lidhje me Pasuritë dhe Detyrimet që rrjedhin nga një transaksion i vetëm (Ndryshimet në SNK 12), në fuqi nga 1 janari 2023.
- Shitja ose Kontributi i Pasurive ndërmjet një Investitori dhe Bashkëpunëtorit të tij ose Sipërmarrjes së Përbashkët (Ndryshimet në SNRF 10 dhe SNK 28).

ii) Standardet dhe interpretimet në fjalë nuk janë ende efektive

Janë publikuar disa standarde të reja të kontabilitetit, ndryshime në standardet e kontabilitetit dhe interpretime që nuk janë të detyrueshme për periudhat raportuese të 31 dhjetorit 2023 dhe nuk janë miratuar më herët nga Banka. Këto standarde, ndryshime dhe interpretime nuk pritet të kenë një ndikim material në pasqyrat financiare të Bankës në datën e zbatimit të tyre fillestar.

5. Gjykimet kritike të kontabilitetit dhe burimet kryesore të pasigurisë së vlerësimit

Banka bën vlerësime dhe supozime që ndikojnë në shumat e raportuara të aktiveve dhe pasiveve brenda vitit të ardhshëm financiar. Vlerësimet dhe gjykimet vlerësohen vazhdimisht dhe bazohen në përvojën historike dhe faktorë të tjerë, duke përfshirë pritjet e ngjarjeve të ardhshme që besohet të jenë të arsyeshme sipas rrethanave.

a) Supozimet dhe pasiguritë e vlerësimit

Informacioni mbi supozimet dhe pasiguritë e vlerësimit që kanë një rrezik të konsiderueshëm për të rezultuar në një rregullim material në vitet pasuese është dhënë më poshtë në lidhje me zhvlerësimin e instrumenteve financiare:

(i) Rënia në vlerë për humbjet nga kreditë

Banka shqyrton portofolet e saj të huave për të vlerësuar zhvlerësimin në baza mujore. Në përcaktimin nëse një humbje nga zhvlerësimi duhet të regjistrohet në fitim ose humbje, Banka bën gjykime nëse ka të dhëna të vëzhgueshme që tregojnë se ka një ulje të konsiderueshme në flukset monetare të ardhshme të vlerësuara nga një portofol i kredive para se të mund të identifikohet rënia me një hua individuale në atë portofol. Kjo dëshmi mund të përfshijë të dhëna të vëzhgueshme që tregojnë se ka pasur një ndryshim të pafavorshëm në statusin e pagesave të huamarrësve në një grup, ose kushtet ekonomike kombëtare ose lokale që lidhen me mospagimin e aktiveve në Bankë.

Menaxhmenti përdor vlerësime bazuar në përvojën historike të humbjes për aktivet me karakteristika të riskut të kredisë dhe dëshmi objektive të zhvlerësimit të ngjashëm me ato të portofolit gjatë caktimit të flukseve monetare të ardhshme. Metodologjia dhe supozimet e përdorura për vlerësimin e shumës dhe kohës së flukseve monetare të ardhshme rishikohen rregullisht për të zvogëluar çdo diferencë midis vlerësimeve të humbjeve dhe përvojës aktuale të humbjes.

Bazuar në vlerësimin e menaxhmentit, provizioni për humbjen e kredisë i regjistruar më 31 dhjetor 2023 është i përshtatshëm.

6. Menaxhimi i riskut financiar

Aktivitetet e Bankës e ekspozojnë atë ndaj një shumëllojshmërie risqesh dhe këto aktivitete përfshijnë analizën, vlerësimin, pranimin dhe menaxhimin e një shkalle risku ose kombinimi të risqeve. Marrja e riskut është thelbësore për biznesin financiar dhe risqet operationale janë një pasojë e pashmangshme për të qenë në biznes. Qëllimi i Bankës është, pra, të arrijë një ekuilibër të përshtatshëm midis riskut dhe kthimit dhe të minimizojë efektet e mundshme negative në ecurinë financiare të Bankës.

Politikat e menaxhimit të riskut të Bankës janë të dizajnuara për të identifikuar dhe analizuar këto risqe, për të vendosur kufizimet dhe kontrollet e duhura të riskut si dhe për të monitoruar risqet dhe respektuar kufizimet nëpërmjet sistemeve të besueshme dhe të përditësuara të informacionit. Banka rregullisht shqyrton politikat dhe sistemet e saj të menaxhimit të riskut për të pasqyruar ndryshimet në tregjet, produktet dhe praktikatat më të mira në zhvillim.

Menaxhimi i riskut kryhet kryesisht nga Funkzioni i Monitorimit të Riskut dhe Departamenti i Riskut të Kredisë që punojnë sipas politikave të administrimit të riskut të miratuara nga Bordi i Drejtorëve. Bordi ofron parime të shkruara për menaxhimin e përgjithshëm të riskut, si dhe politikat me shkrim që mbulojnë fusha specifike, të tilla si, risku i kredisë, risku i kursit të këmbimit, risku i normës së interesit dhe risku i likuiditetit. Përveç kësaj, auditimi i brendshëm është përgjegjës për rishikimin e pavarur të menaxhimit të riskut dhe mjedisit të kontrollit.

a) Risku i kredisë

Banka merr përsipër ekspozimin ndaj riskut të kredisë, i cili është risku që pala tjetër të shkaktojë një humbje financiare për Bankën duke mos përmbushur një detyrim. Risku i kredisë është i përhapur në biznesin e Bankës; prandaj menaxhmenti menaxhon me kujdes ekspozimin ndaj riskut të kredisë. Ekspozimet e kredive lindin kryesisht në aktivitetet huadhënëse që çojnë në kreditë dhe paradhëniet si dhe aktivitetet e investimit që sjellin vendosje dhe letra me vlerë të borxhit në portfolion e pasurive të Bankës.

Ekziston edhe risku i kredisë në instrumentet financiare jashtë bilancore, siç janë letrat e kreditit, garancionet dhe zotimet e kredisë. Menaxhimi dhe kontrolli i riskut të kredisë për kreditë dhe paradhëniet janë të centralizuara në departamentin e menaxhimit të riskut të kredisë, ndërkohë që risku ndërbankar për vendosjet dhe letrat me vlerë të borxhit janë të përqendruara në departamentet e Thesarit dhe të Menaxhimit të Riskut. Të gjitha departamentet përgjegjëse për administrimin dhe kontrollin e riskut të kredisë, raportojnë rregullisht në Bordin Menaxhues dhe në Bordin e Drejtorëve.

(i) Analiza e cilësisë së kredisë

Tabelat e mëposhtme paraqesin informacion në lidhje me cilësinë e kredisë së pasurive financiare dhe lejimin për rënien në vlerë/ humbjen e mbajtur nga Banka kundrejt këtyre pasurive.

Tabela përfaqëson një skenar të rastit më të keq të ekspozimit ndaj riskut të kredisë të Bankës më 31 Dhjetor 2023 dhe 2022, pa marrë parasysh ndonjë kolateral të mbajtur ose përmirësime të tjera të bashkangjitura të kredisë. Për pasuritë financiare, ekspozimet e paraqitura më poshtë paraqesin vlerën kontabël neto të raportuar në pasqyrën e pozicionit financiar.

TURKIYE CUMHURİYETİ ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË
SHËNIMET MBI PASQYRAT FINANCIARE
Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023

(Në Euro)

6. Menaxhimi i riskut financiar (vazhdim)

(a) Risku i kredisë (vazhdim)

i) Analiza e cilësisë së kredisë (vazhdim)

	Kreditë për klientë		Investimet në letrat me vlerë		Gjendjet me bankat dhe me BQK-në	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022
<i>Ekspozimi maksimal ndaj rrezikut të kredisë</i>						
Vlera bartëse	91,742,852	95,908,818	7,058,918	6,817,708	25,766,311	21,184,851
Shuma e zotuar / e garantuar	4,243,220	3,070,895	-	-	-	-
	95,986,072	98,979,713	7,058,918	6,817,708	25,766,311	21,184,851
<i>Me koston e amortizuar</i>						
Faza 1	85,580,693	93,692,800	7,058,918	6,817,708	25,766,311	21,184,851
Faza 2	6,806,316	3,875,289	-	-	-	-
Faza 3	5,982,446	796,630	-	-	-	-
Gjithsejtë	98,369,455	98,364,718	7,058,918	6,817,708	25,766,311	21,184,851
Lejimi për rënien në vlerë (individuale dhe kolektive)	(6,626,603)	(2,455,900)	(7,366)	(7,114)	(32,526)	(31,678)
Vlera kontabël neto	91,742,852	95,908,818	7,051,552	6,810,594	25,733,785	21,153,173
<i>Jashtë bilancit: ekspozimi maksimal</i>						
Garancionet financiare: Faza 1	4,243,220	7,292,751	-	-	-	-
Gjithsejtë zotuar / garantuar	4,243,220	7,292,751	-	-	-	-
Provizionet e njohura si detyrime	(61,409)	(57,772)	-	-	-	-
Gjithsej ekspozimet	4,181,812	7,234,979	-	-	-	-

TURKIYE CUMHURİYETİ ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË
SHËNIMET MBI PASQYRAT FINANCIARE

Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023

(Në Euro)

6. Menaxhimi i riskut financiar (vazhdim)

(a) Risku i kredisë (vazhdim)

(i) *Analiza e cilësisë së kredisë (vazhdim)*

Paraja dhe balancat me bankat qendrore

Paraja dhe llogaria rrjedhëse me bankat nuk janë as në vonesë, as nuk kanë pësuar rënie në vlerë dhe nuk janë të kolateralizuara. Cilësia e kredisë së parasë së gatshme dhe balancat me bankat qendrore është dhënë më poshtë. Bankës Qendrore të Kosovës dhe Qeverisë së Kosovës nuk i ofrohet një vlerësim nga agjencitë e njohura të vlerësimit që nga 31 Dhjetor 2023 dhe 2022.

Më 31 Dhjetor

	2023	2022
AA+ to AA-	-	-
A+ to A-	-	-
BB+ to B-	795,121	10,632,773
BBB+ to B-	-	-
E pa vlerësuar	-	-
Bankat vendore	24,971,190	10,552,078
	25,766,311	21,184,851

TURKIYE CUMHURIYETI ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË
SHËNIMET MBI PASQYRAT FINANCIARE
Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023

(Në Euro)

6. Menaxhimi i riskut financiar (vazhdim)

(a) Risku kreditor (vazhdim)

(i) *Analiza e cilësisë së kredisë (vazhdim)*

Kreditë dhe paradhëniet për klientë

	2023			2022		
	Individët	Korporata	Gjithsej kreditë	Individët	Korporata	Gjithsej kreditë
Kreditë dhe paradhëniet për klientë						
Gjithsej shuma bruto	3,549,550	94,819,905	98,369,455	2,543,363	95,821,355	98,364,718
Lejimi për rënie në vlerë (individuale dhe kolektive)	(99,018)	(6,527,585)	(6,626,603)	(87,194)	(2,368,706)	(2,455,900)
Vlera kontabël neto	3,450,532	88,292,320	91,742,852	2,456,169	93,452,649	95,908,818
<i>Me koston e amortizuar</i>						
Faza 1	3,326,343	82,254,350	85,580,693	2,416,635	91,276,164	93,692,799
Faza 2	74,547	6,731,769	6,806,316	58,139	3,817,150	3,875,289
Faza 3	148,660	5,833,786	5,982,446	68,589	728,041	796,630
Gjithsej Bruto	3,549,550	94,819,905	98,369,455	2,543,363	95,821,355	98,364,718
Minus: lejimi për kredi të provizionuara individualisht	-	-	-	-	-	-
Minus: lejimi për kredi të provizionuara kolektivisht	(99,018)	(6,527,585)	(6,626,603)	(87,194)	(2,368,706)	(2,455,900)
Gjithsej lejimi për rënie në vlerë	(99,018)	(6,527,585)	(6,626,603)	(87,194)	(2,368,706)	(2,455,900)
<i>Kreditë me terma të rinegociuara</i>						
Vlera kontabël	-	-	-	-	-	-
Lejimi për rënie në vlerë	-	-	-	-	-	-
Vlera kontabël neto	3,450,532	88,292,320	91,742,852	2,456,169	93,452,649	95,908,818

6. Menaxhimi i riskut financiar (vazhdim)

(a) Risku i kredisë (vazhdim)

(i) Analiza e cilësisë së kredisë (vazhdim)

Rënia në vlerë dhe provizionimi

Politika e Bankës kërkon shqyrtimin e aseteve individuale financiare që janë mbi pragun e materialitetit të paktën një herë në vit ose më shumë kur rrethanat individuale kërkojnë atë. Lejimet për rëniet në vlerë për ekspozimet individuale të vlerësuara përcaktohen nga një vlerësim i humbjes së ndodhur në datën e raportimit në baza rast pas rasti dhe zbatohen për të gjitha ekspozimet me rëndësi individuale. Vlerësimi normalisht përfshin kolateralin e mbajtur (duke përfshirë ri-konfirmimin e zbatueshmërisë së tij) dhe faturat e parapara për atë llogari individuale. Vlerësimi kolektiv i zhvlerësimit të një grupi të aktiveve financiare bazohet në një analizë sasiore të normave të vonesave historike për portofoliot e huave me karakteristika të ngjashme të riskut të kredisë. Normat sasiore të parazgjedhura të llogaritura në këtë mënyrë u nënshtruan një analize cilësore (analiza e migritimit).

Banka përdor modelin e pritur të humbjes në vlerë që kërkon njohjen e humbjeve të pritshme të kredisë në kohën e duhur për të siguruar që shuma e humbjeve të pritshme të kredisë të njohura në çdo datë raportimi pasqyron ndryshimet në riskun e kredisë të instrumenteve financiare. Modeli është i ardhshëm dhe zëvendëson modelin e humbjeve të ndodhura për njohjen e humbjeve të kreditit, duke njohur humbjet e kreditit që jo domosdoshmërisht janë shkaktuar nga një ngjarje e mundshme humbjeje.

Në mënyrë të veçantë, modeli adreson kërkesat e SNRF 9 për matjen e humbjeve të pritura të kredisë bazuar në informacione të arsyeshme dhe të mbështetshme që janë në dispozicion pa kosto ose përpjekje të panevojshme, duke përfshirë informacione historike, aktuale dhe të parashikuara.

Ky model përkrahur tri faza bazuar në ndryshimet në rrezikun e ekspozimit ndaj kredisë që nga data e njohjes fillestare.

Faza 1 përfshin ekspozimet që nuk kanë pasur një rritje të konsiderueshme në riskun e kredisë që nga njohja fillestare ose që kanë risk të ulët të kredisë në datën e raportimit, duke përfshirë ato që kthehen nga Faza II për shkak të uljes së riskut të kredisë. Për këto ekspozime, humbjet kreditore të pritura njëvjeçare njihen në fitimin ose humbjen dhe përcaktohet një lejim humbjeje. Humbjet e pritshme njëvjeçare i referohen humbjeve të pritshme të kreditit që rezultojnë nga ngjarjet e falimentimit të mundshme brenda 12 muajve pas datës së raportimit.

Faza 2 përfshin ekspozimet që kanë pasur një rritje të konsiderueshme në riskun e kredisë që nga njohja fillestare (përveç nëse ata kanë risk të ulët të kredisë në datën e raportimit). Për këto asete, humbjet e pritura gjatë jetës njihen. Humbjet e pritura gjatë jetës janë humbjet e pritura të kreditit që rezultojnë nga të gjitha ngjarjet e mundshme të papaguara gjatë jetës së pritshme - maturimi i një kredie.

Faza 3 përfshin ekspozimet që kanë dëshmi objektive të rënies në vlerë në datën e raportimit. Për këto asete, njihen humbjet e pritshme gjatë jetës dhe të ardhurat nga interesi llogariten mbi koston e amortizuar.

Politika e shlyerjeve

Banka shlyen një balancë të kredisë/ letrave me vlerë (dhe ndonjë lejim të lidhur për humbjet nga rënia në vlerë) kur përcaktohet se kreditë / letrat me vlerë nuk janë të arkëtueshme. Ky përcaktim arrihet pas marrjes në konsideratë të informatave të tilla si ndodhja e ndryshimeve të rëndësishme në pozicionin financiar të huamarrësit / emetuesit, në mënyrë që huamarrësi / emetuesi nuk mund të paguajë më detyrimin, ose që të ardhurat nga kolaterali nuk do të jenë të mjaftueshme për të ripaguar tërë ekspozimin. Sa më e vogël të jetë shuma e papaguar, aq më i lartë është numri i ditëve në vonesë dhe sa më të mëdha të jenë pasiguritë rreth rikuperimit (siç është një mjedis i paparashikueshëm ligjor), aq më të vogla do të jenë shanset e rimëkëmbjes nga Banka.

6. Menaxhimi i riskut financiar (vazhdim)

(a) Risku i kredisë (vazhdim)

(i) Analiza e cilësisë së kredisë (vazhdim)

Zotimet e kredisë dhe garancionet financiare

Ekspozimi maksimal nga garancionet financiare përfaqëson shumën maksimale që Banka do të paguajë nëse kërkohet garancioni, i cili mund të jetë dukshëm më i madh se shuma e njohur si detyrim. Ekspozimi maksimal i kredisë për zotimet e huadhënies është shuma e plotë e zotimit (shih Shënimin 26).

(ii) Politika e kontrollit të limitit dhe zvogëlimit të riskut

Banka menaxhon limitet dhe kontrollon e përqendrimet e riskut të kredisë kudo që ato identifikohen në mënyrë të veçantë tek palët tjera dhe grupet individuale, si dhe tek bashkëpunëtorët.

Banka strukturon nivelet e riskut të kredisë që ajo ndërmerr duke vendosur kufizime në sasinë e riskut të pranuar në lidhje me një huamarrës të vetëm ose grup huamarrësish si dhe në segmentet gjeografike dhe të industrisë. Këto risqe monitorohen në baza të rregullta dhe i nënshtrohen një rishikimi vjetor ose më të shpeshtë, nëse është e nevojshme. Kufizimet në nivelin e riskut të kredisë sipas sektorit të produktit, rajonit dhe industrisë miratohen nga Bordi i Drejtorëve.

Ekspozimi ndaj riskut të kredisë udhëhiqet gjithashtu nëpërmjet analizës së rregullt të aftësisë së huamarrësve dhe huamarrësve potencial për të përmbushur detyrimet e ripagimit të interesit dhe të kapitalit si dhe duke ndryshuar kufizimet e huadhënies aty ku është e përshtatshme. Kontrollat e tjera dhe masat zbutëse janë të përshkruara më poshtë.

Kolaterali i mbajtur dhe përmirësimet e tjera të kredisë, si dhe efektet e tyre financiare

Banka përdor një sërë politikash dhe praktikash për të zbutur riskun e kredisë, më e zakonshme nga të cilat është siguria për përparimin e fondeve. Banka zbaton udhëzime për pranueshmërinë e klasave specifike të kolateralit ose zbutjen e riskut të kredisë. Llojet kryesore të kolateralit për huatë dhe paradhëniet janë:

- Hipotekat mbi pronat banesore;
- Ngarkesat mbi asetet e biznesit si ndërtesa, pajisje dhe inventar; dhe
- Ngarkesat mbi paranë e gatshme dhe ekuivalentët e saj (kolaterali i parasë së gatshme).

Kreditë për subjektet korporative dhe individët janë përgjithësisht të siguruara; mbitërheqjet individuale private dhe kartelat e kreditit të lëshuara për individë janë kryesisht të pasigurta.

Përveç kësaj, me qëllim që të minimizohet humbja e kredisë, Banka do të kërkojë kolateral shtesë nga pala tjetër sapo treguesit e zhvlerësimit të shënohen për huatë dhe paradhëniet përkatëse individuale.

Efekti financiar i kolateralit paraqitet duke shpalosur vlerat kolaterale veçmas për:

- Ato pasuri ku kolaterali dhe përmirësimet e tjera të kredisë janë të barabarta ose tajakalojnë vlerën kontabël të pasurisë (“pasuri të mbingarkuara”); dhe
- Ato pasuri ku kolaterali dhe përmirësimet e tjera të kredisë janë më të vogla se vlera kontabël e pasurisë (“pasuri nën kolateral”);

TURKIYE CUMHURIYETI ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË
SHËNIMET MBI PASQYRAT FINANCIARE

Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023

(Në Euro)

6. Menaxhimi i riskut financiar (vazhdim)

(a) Risku i kredisë (vazhdim)

(ii) *Politika e kontrollit të limitit dhe zvogëlimit të riskut (vazhdim)*

Kolaterali i mbajtur dhe përmirësimet e tjera të kredisë, si dhe efektet e tyre financiare (vazhdim)

	2023		2022	
	Kredi dhe avanse per kliente	VD e kolateralit	Kredi dhe avanse per kliente	VD e kolateralit
Hipotekat	10,191,184	46,372,627	10,579,702	68,830,697
Kolaterali në para	1,032,985	4,444,081	1,109,944	2,080,000
Pengu	8,673,779	19,960,174	8,903,158	30,457,716
Mikse (hipoteka dhe pengu)	53,527,214	127,837,362	56,107,284	187,185,656
Jo të kolateralizuara	18,317,690	-	19,208,730	-
Gjithsej	91,742,852	198,614,244	95,908,818	288,554,069

Vlera e drejtë e kolateralit vlerësohet nga Banka në baza individuale. Vlerat e vlerësuara përgjithësisht përcaktohen duke i'u referuar tregut. Të ardhurat e pritshme nga likuidimi i kolateralit gjithashtu merren parasysh në llogaritjen e provizioneve individuale të rënies në vlerë.

(iii) *Përqëndrimi i riskut kreditor*

Përqëndrimet lindin kur një numër i palëve janë të angazhuar në aktivitete të ngjashme të biznesit ose aktivitete në të njëjtin rajon gjeografik, apo kanë karakteristika të ngjashme ekonomike të cilat do të shkaktonin që aftësia e tyre për të përmbushur detyrimet kontraktuale të ndikohej në mënyrë të ngjashme nga ndryshimet në kushtet ekonomike, politike ose të tjera. Përqëndrimet tregojnë ndjeshmërinë relative të performancës së Bankës ndaj zhvillimeve që ndikojnë në një industri të caktuar ose vendndodhjen gjeografike.

TURKIYE CUMHURİYETİ ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË
SHËNIMET MBI PASQYRAT FINANCIARE

Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023

(Në Euro)

6. Menaxhimi i riskut financiar (vazhdim)

(a) Risku i kredisë (vazhdim)

(iii) Përqendrimi i riskut kreditor (vazhdim)

Banka monitoron përqendrimet e rrezikut të kredisë sipas sektorëve dhe sipas vendndodhjes gjeografike. Një analizë e përqendrimit të rrezikut të kredisë në datën e raportimit është paraqitur më poshtë:

	Kreditë për klientë		Investimet në letrat me vlerë		Gjendjet me bankat dhe BQK-në	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Përqendrimi sipas sektorit						
Qeveria	-	-	7,051,552	6,810,594	-	-
Bankat	-	-	-	-	25,733,785	10,950,443
Bujqësia	456,696	555,094	-	-	-	-
Ndërtimi	8,373,928	9,854,957	-	-	-	-
Edukimi dhe puna sociale	403,851	307,216	-	-	-	-
Elektriciteti dhe të ngjashme	7,279,133	9,495,208	-	-	-	-
Individët	3,450,533	2,456,169	-	-	-	-
Prodhimtaria	25,806,869	28,917,337	-	-	-	-
Shërbimet	5,741,765	5,858,315	-	-	-	-
Tregtia	40,230,077	38,464,522	-	-	-	-
Gjithsejtë	91,742,852	95,908,818	7,051,552	6,810,594	25,733,785	10,950,443
Përqendrimi sipas vendndodhjes						
Republika e Turqisë	-	-	-	-	559,754	20,859
Vendet e BE	-	-	-	-	234,179	441,902
Republika e Kosovës	91,742,852	95,908,818	7,051,552	6,810,594	24,939,852	10,487,682
Gjithsejtë	91,742,852	95,908,818	7,051,552	6,810,594	25,733,785	10,950,443

(b) Risku i tregut

Risku i tregut është risku që ndryshimet në çmimet e tregut, të tilla si normat e valutave të huaja, normat e interesit, çmimet e kapitalit dhe diferencat e kredisë (që nuk lidhen me ndryshimet në pozicionin e kreditorit / emetuesit) do të ndikojnë në të ardhurat e Bankës ose në vlerën e zotërimeve të saj të instrumenteve financiare. Qëllimi i menaxhimit të riskut të tregut është të menaxhojë dhe kontrollojë ekspozimet ndaj riskut të tregut brenda parametrave të pranueshëm, duke optimizuar kthimin në rrezik.

(Në Euro)

6. Menaxhimi i riskut financiar (vazhdim)

(b) Risku i tregut (vazhdim)

(i) Risku i valutës së huaj

Risku i valutës është risku që vlera e një instrumenti financiar do të luhetet për shkak të ndryshimeve në kursin e këmbimit valutor. Banka synon të mos përfitojë nga ndonjë transaksion spekulativ, ajo përpiqet të mbajë pozicionin e saj të hapur ndaj valutave të huaja në afërsi të zeros gjatë gjithë kohës. Kufijtë e pozicionit të hapur të valutës dhe kapaciteti për marrjen e riskut për Bankën përcaktohen nga politikat përkatëse, të cilat miratohen nga Bordi i Drejtorëve dhe shqyrtohen nga Funkzioni i Monitorimit të Riskut. Kufijtë e rregullatorit në çdo kohë respektohen nga Banka.

Njësia e Thesarit vlerëson zhvillimet e kursit të këmbimit në lidhje me të gjitha pozicionet valutore materiale. Ndryshimet e mëdha në strukturën e pasurive dhe detyrimeve të shprehura në valutë të huaj dhe impakti i tyre rishikohen para se të realizohen tregtime nga departamenti i zyrës së thesarit të bankës.

Njësia e Thesarit gjithashtu vëzhgon tregun financiar dhe informon Funkzionin e Monitorimit të Riskut rregullisht dhe në rast të zhvillimeve të rëndësishme që mund të ndikojnë në gjendjen e riskut të valutës së Bankës.

Edhe pse Banka synon të mbajë pozicionin e saj të valutës sa të jetë e mundur më afër zeros, mund të ketë raste kur Banka ende ndikohet nga paqëndrueshmëria e paparashikuar e kursit të këmbimit. Prandaj, Funkzioni i Monitorimit të Riskut kryen teste të stresit dhe raporton efektet në Fitimin ose Humbjen e Bankës në baza mujore.

Normat zyrtare të këmbimit për valutat kryesore të përdorura në konvertimin e zërave të bilancit të shprehur në monedha të huaja ishin si më poshtë (në EUR):

Valuta	2023	2022
	EUR	EUR
1 USD	1.105	0.94
1 CHF	0.926	1.02
1 GBP	0.869	1.12
1 TRY	32.6531	0.05

Tabelat në vijim përmbledhin pasuritë dhe detyrimet financiare të Bankës në valutë të huaj më 31 Dhjetor 2023 dhe 2022, të konvertuara në EUR.

TURKIYE CUMHURİYETİ ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË
SHËNIMET MBI PASQYRAT FINANCIARE

Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023

(Në Euro)

6. Menaxhimi i riskut financiar (vazhdim)

(b) Risku i tregut (vazhdim)

(i) Risku i valutës së huaj (vazhdim)

31 Dhjetor 2023	EUR	USD	CHF	GBP	TRY	Gjithsej
Pasuritë						
Paraja në arkë dhe në bank	1,369,496	114,619	49,460	6,550	-	1,540,125
Të arkëtueshmet nga bankat	4,003,667	-	-	-	-	4,003,667
Balanca me BQK	20,907,117	-	-	-	-	20,907,117
Kreditë për klient	91,742,852	-	-	-	-	91,742,852
Investimet në letrat me vlerë	7,051,552	-	-	-	-	7,051,552
Pasuritë tjera	245,806	-	-	-	-	245,806
	125,320,490	114,619	49,460	6,550	-	125,491,119
Detyrimet						
Detyrimet ndaj klientëve	73,508,478	38,992	4,302	3,447	-	73,555,219
Detyrimet ndaj bankave	3,029,923	-	-	-	-	3,029,923
Borxhi i varur	27,141,599	-	-	-	-	27,141,599
Detyrimet tjera	295,465	-	-	-	-	295,465
Detyrimet ndaj qiramarrjes	895,585	-	-	-	-	895,585
	104,871,050	38,992	4,302	3,447	-	104,917,791
Pozicioni neto në valutë të huaja	20,449,440	75,627	45,158	3,103	-	20,573,328

31 Dhjetor 2022	EUR	USD	CHF	GBP	TRY	Gjithsej
Pasuritë						
Paraja në arkë dhe në bankë	11,778,266	17,940	89,430	3,181	6	11,888,823
Balanca me BQK	10,462,920	-	-	-	-	10,462,920
Kredi për kliente	95,908,818	-	-	-	-	95,908,818
Investimet në letrat me vlerë	6,810,594	-	-	-	-	6,810,594
Pasuritë tjera	494,915	-	-	-	-	494,915
	125,455,513	17,940	89,430	3,181	6	125,566,070
Detyrimet						
Detyrimet ndaj klientëve	83,773,532	28,744	4,238	-	-	83,806,514
Detyrimet ndaj bankës	6,454,962	-	-	-	-	6,454,962
Borxhi ndaj bankave të palëve të lidhura	15,561,882	-	-	-	-	15,561,882
Detyrimet tjera	238,196	-	-	-	-	238,196
Detyrimet ndaj qiramarrjes	767,548	-	-	-	-	767,548
	106,796,120	28,744	4,238	-	-	106,829,102
Pozicioni neto në valutë të huaja	18,659,393	(10,804)	85,192	3,181	6	18,736,968

Tabela më poshtë përmbledh analizën e ndjeshmërisë për rrezikun e monedhës së huaj dhe efektin mbi fitimin ose humbjen dhe kapitalin neto të Bankës neto nga tatimi:

	Rritja 2023	Rritja 2022	Efekti mbi fitimin ose humbjen dhe kapitalin neto	
			31 Dhjetor 2023	31 Dhjetor 2022
USD	10%	10%	7,563	(1,080)
Tjera	10%	10%	4,826	8,838

(Shumat në Euro, përveç nëse theksohet ndryshe)

6. Menaxhimi i riskut financiar (vazhdim)

(b) Risku i tregut (vazhdim)

(ii) Risku i normës së interesit

Banka është e ekspozuar ndaj risqeve të ndryshme që lidhen me efektet e luhatjeve të normave të interesit të tregut në pozicionin e saj financiar dhe flukset e mjeteve monetare. Banka nuk synon të përfitojë fitime nëpërmjet transformimit të maturitetit të tepërt, ose formave të tjera të spekulimeve në tregun e normave të interesit. Përkundrazi, Banka synon të sigurojë që struktura e pasurive dhe detyrimeve të jetë e balancuar në të gjitha maturitetet.

Tabela e mëposhtme paraqet një analizë të ekspozimit të riskut të normës së interesit të Bankës ndaj asetëve dhe detyrimeve financiare jotregtare. Asetet dhe detyrimet e Bankës përfshihen në vlerën kontabël dhe kategorizohen sipas rëzmimit kontraktual të mëparshëm ose datës së maturimit.

TURKIYE CUMHURIYETI ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË

SHËNIMET MBI PASQYRAT FINANCIARE

Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023

(Shumat në Euro, përveç nëse theksohet ndryshe)

6. Menaxhimi i riskut financiar (vazhdim)

(b) Risku i tregut (vazhdim)

(ii) *Risku i normës së interesit*

Tabelat e mëposhtme përmbledhin ekspozimin e Bankës ndaj rreziqeve të normës së interesit. Të përfshira në tabela janë aktivet dhe detyrimet monetare të Bankës me norma interesi fikse dhe jo fikse.

31 Dhjetor 2023	1 – 30 ditë	1-3 muaj	3-6 muaj	6-12 muaj	1-5 vite	Mbi 5 vite	Pa interes	Gjithsej
Pasuritë								
Paraja në arkë dhe bankë	-	-	-	-	-	-	1,540,125	1,540,125
Balanca me BQK	20,907,117	-	-	-	-	-	-	20,907,117
Të arkëtueshmet nga bankat	4,003,667	-	-	-	-	-	-	4,003,667
Kreditë për klientë - norma fikse	4,911,005	2,116,666	664,026	23,689,479	42,963,764	17,397,912	-	91,742,852
Investimet në letrat me vlerë - norma fikse	251,362	-	1,348,490	-	5,451,700	-	-	7,051,552
Gjithsej	30,073,151	2,116,666	2,012,516	23,689,479	48,415,464	17,397,912	1,540,125	125,245,313
Detyrime								
Detyrimet ndaj klientëve - norma fikse	500,029	9,051	112,654	29,097,141	27,270,169	1,522,321	15,043,854	73,555,219
Detyrimet ndaj bankave	-	2,003,200	-	1,011,550	-	15,173	-	3,029,923
Borxhi i varur - norma fikse	20,072,188	2,006,286	-	-	5,063,125	-	-	27,141,599
Detyrime tjera	-	-	-	-	-	-	-	-
Detyrimet e qiramarrjes	12,862	25,879	39,276	69,474	662,255	85,839	-	895,585
Gjithsej	20,585,079	4,044,416	151,930	30,178,165	32,995,549	1,623,333	15,043,854	104,622,326
Hendeku	9,488,072	(1,927,750)	1,860,586	(6,488,686)	15,419,915	15,774,579	(13,503,729)	20,622,987
Hendeku kumulativ	9,488,072	7,560,322	9,420,908	2,932,222	18,352,137	34,126,716	20,622,987	

TURKIYE CUMHURIYETI ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË
SHËNIMET MBI PASQYRAT FINANCIARE

Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023

(Shumat në Euro, përveç nëse theksohet ndryshe)

6. Menaxhimi i riskut financiar (vazhdim)

(b) Risku i tregut (vazhdim)

(ii) *Risku i normës së interesit*

31 Dhjetor 2022	1 – 30 ditë	1-3 muaj	3-6 muaj	6-12 muaj	1-5 vite	Mbi 5 vite	Pa interes	Gjithsej
Pasuritë								
Paraja në dorë dhe në bankë	-	-	-	-	-	-	11,888,823	11,888,823
Balanca me BQK	10,462,920	-	-	-	-	-	-	10,462,920
Kreditë për klientë - norma fikse	1,164,146	3,497,860	11,745,504	18,845,251	43,581,728	17,074,329	-	95,908,818
Investimet në letrat me vlerë - norma fikse	-	1,452,006	1,916,699	657,756	2,784,133	-	-	6,810,594
Gjithsej	11,627,066	4,949,866	13,662,203	19,503,007	46,365,861	17,074,329	11,888,823	125,071,155
Detyrime								
Detyrimet ndaj klientëve - norma fikse	2,495,858	2,938,734	3,859,051	35,063,678	22,254,370	1,013,226	16,181,597	83,806,514
Detyrimet ndaj bankave	2,653,947	1,540,682	4,698	2,204,489	51,146	-	-	6,454,962
Borxhi i varur - norma fikse	10,524,069	-	-	5,037,813	-	-	-	15,561,882
Detyrime tjera	-	-	-	-	-	-	133,246	133,246
Detyrimet e qiramarrjes	10,296	20,722	31,407	53,342	391,743	260,038	-	767,548
Gjithsej	15,684,170	4,500,138	3,895,156	42,359,322	22,697,259	1,273,264	16,314,843	106,724,152
Hendeku	(4,057,104)	449,728	9,767,047	(22,856,315)	23,668,602	15,801,065	(4,426,020)	18,347,003
Hendeku kumulativ	(4,057,104)	(3,607,376)	6,159,671	(16,696,644)	6,971,958	22,773,023	18,347,003	-

TURKIYE CUMHURIYETI ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË
SHËNIME PËR PASQYRAT FINANCIARE

Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023

(Shumat në Euro, përveç nëse theksohet ndryshe)

6. Menaxhimi i riskut financiar (vazhdim)

(b) Risku i tregut (vazhdim)

(ii) Risku i normës së interes (vazhdim)

Pasuritë	<i>USD</i>		<i>EUR</i>		<i>CHF</i>	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Paraja në arkë dhe në bankë	-	-	-	-	-	-
Balanca me BQK	-	-	-	-	-	-
Kreditë për klientë	-	-	6.20%	6.02%	-	-
Investimet e letrave me vlerë	-	-	2.51%	1.48%	-	-
Detyrimet						
Depozitat e klientëve	-	-	2.42%	1.88%	-	-
Borxhi i varur	-	-	4.14%	1.56%	-	-

Menaxhimi i rrezikut të normës së interesit kundrejt kufijve të hendekut të normës së interesit plotësohet duke monitoruar ndjeshmërinë e asetëve dhe detyrimeve financiare të Bankës ndaj skenarëve të ndryshëm të normave standarde dhe jo standarde të interesit. Skenarët standardë përfshijnë një rënie paralele 1% ose rritje në të gjitha kurbat e rendimentit.

6. Menaxhimi i riskut financiar (vazhdim)

(c) Risku i likuiditetit

Risku i likuiditetit është risku që Banka më nuk do të jetë në gjendje të përmbushë detyrimet e saj të tanishme dhe të ardhshme të pagesave në mënyrë të plotë, ose në kohën e duhur. Prandaj, Banka duhet të mbajë në çdo kohë fonde të mjaftueshme likuide në dispozicion për të përmbushur detyrimet e saj, edhe në rast të rrethanave të mundshme të jashtëzakonshme. Risku i likuiditetit është gjithashtu risku që financimi shtesë nuk mund të merret më, ose mund të merret vetëm me rritjen e normave të interesit të tregut. Kjo mund të shkaktohet nga ndërprerjet e tregut ose uljet e kreditit të cilat mund të shkaktojnë që burimet e caktuara të financimit të mos bëhen të disponueshme. Për të zvogëluar riskun e likuiditetit, Banka diversifikon burimet e financimit dhe menaxhon pasuritë duke marrë masa të likuiditetit, duke ruajtur një gjendje të parasë së gatshme dhe të ekuivalentëve të parasë, mjaftueshëm për të përmbushur thirrjet e detyrimeve të menjëhershme.

Tabela më poshtë paraqet analizën e likuiditetit të maturimeve kontraktuale të mbetura të paskontuara në datën e raportimit të grupuara sipas maturimeve të pritshme të pasurive dhe detyrimeve financiare. Shumat e shpalosura në pjesën e parë të tabelës janë flukse monetare kontraktuale të skontuara, ndërsa Banka menaxhon riskun e pandarë të likuiditetit në një bazë të pritshme, bazuar në hyrjet e pritshme të skontuara të parasë së gatshme dhe daljet e raportuara në pjesën e dytë.

Banka synon të ruajë hendekun kumulativ të maturimit pozitiv gjatë gjithë kohës. Nëse hendeku i maturitetit të maturuar pritet të jetë negativ, jo pozitiv, Banka e konsideron likuiditetin si një "pozicion të likuiditetit në vëzhgim".

Shifrat e raportuara në mjetin raportues më poshtë nuk përputhen me pasqyrën e shifrave të pozicionit financiar, që është për shkak të faktit se përveç pozicioneve në bilanc, Banka ka marrë në konsideratë edhe pozicionet jashtë bilancit. Të gjitha asetet dhe detyrimet financiare raportohen në bazë të kohës kur detyrimet (duke përfshirë detyrimet e kushtëzuara nga garancitë e Bankës dhe letrat e kreditit dhe angazhimet e tjera të lidhura me kredinë) bëhen të detyrueshme dhe asetet mund të përdoren si burim shlyerjeje (duke përfshirë zërat jashtë bilancit si pashfrytëzuar të parevokueshme dhe angazhime të pakushtëzuara të kredisë të cilat Banka mund të përdorë si burim likuiditeti në çdo kohë pa miratimin paraprak).

TURKIYE CUMHURIYETI ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË
SHËNIME PËR PASQYRAT FINANCIARE

Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023

(Shumat në Euro, përveç nëse theksohet ndryshe)

6. Menaxhimi i riskut financiar (vazhdim)

(c) Risku i likuiditetit (vazhdim)

31 Dhjetor 2023	1 – 30 ditë	1 - 3 muaj	3 - 6 muaj	6 - 12 muaj	1-5 vite	Mbi 5 vjet	Me maturitet të pacakutar	Gjithsej
Pasuritë								
Paraja në arkë dhe në bankë	1,540,125	-	-	-	-	-	-	1,540,125
Balanca me BQK	20,907,117	-	-	-	-	-	-	20,907,117
Të arkëtueshmet nga bankat	4,003,667	-	-	-	-	-	-	4,003,667
Kreditë për klientë	4,911,005	2,116,666	664,026	23,689,479	42,963,764	17,397,912	-	91,742,852
Investimet në letrat me vlerë	251,362	-	1,348,490	-	5,451,700	-	-	7,051,552
Pasuritë tjera	-	-	-	-	-	-	-	-
Gjithsej	31,613,276	2,116,666	2,012,516	23,689,479	48,415,464	17,397,912	-	125,245,313
Detyrimet								
Detyrimet ndaj klientëve	15,244,021	3,233,417	4,153,253	4,971,438	29,320,172	16,632,918	-	73,555,219
Detyrimet ndaj bankave	-	2,003,200	-	1,011,550	-	15,173	-	3,029,923
Borxhi i varur	20,072,188	2,006,286	-	-	5,063,125	-	-	27,141,599
Detyrimet tjera	-	-	-	-	-	-	-	-
Detyrimet e qiramarrjes	12,862	25,879	39,276	69,474	662,255	85,839	-	895,585
Gjithsej	35,329,071	7,268,782	4,192,529	6,052,462	35,045,552	16,733,930	-	104,622,326
Hendeku i likuiditetit	(3,715,795)	(5,152,116)	(2,180,013)	17,637,017	13,369,912	663,982	-	20,622,987
Hendeku kumulativ	(3,715,795)	(8,867,911)	(11,047,924)	6,589,093	19,959,005	20,622,987	20,622,987	

TURKIYE CUMHURIYETI ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË

SHËNIME PËR PASQYRAT FINANCIARE

Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023

(Shumat në Euro, përveç nëse theksohet ndryshe)

6. Menaxhimi i riskut financiar (vazhdim)

(c) Risku i likuiditetit (vazhdim)

31 Dhjetor 2022	1 – 30 ditë	1 - 3 muaj	3 - 6 muaj	6 - 12 muaj	1-5 vite	Mbi 5 vjet	Me maturitet të pacakutar	Gjithsej
Pasuritë								
Paraja në arkë dhe në bankë	11,888,823	-	-	-	-	-	-	11,888,823
Balanca me BQK	10,462,920	-	-	-	-	-	-	10,462,920
Kreditë për klientë	768,695	1,471,986	32,241,301	40,096,523	21,330,313	-	-	95,908,818
Investimet në letrat me vlerë	-	1,452,006	-	2,574,455	2,784,133	-	-	6,810,594
Gjithsej	23,120,438	2,923,992	32,241,301	42,670,978	24,114,446	-	-	125,071,155
Detyrimet								
Detyrimet ndaj klientëve	16,923,123	-	265,574	32,377,235	33,227,356	1,013,226	-	83,806,514
Detyrimet ndaj bankave	2,722,640	1,527,833	-	2,204,489	-	-	-	6,454,962
Borxhi i varur	10,455,376	12,849	4,698	5,037,813	51,146	-	-	15,561,882
Detyrimet tjera	133,246	-	-	-	-	-	-	133,246
Detyrimet e qiramarrjes	-	-	-	115,768	476,669	175,111	-	767,548
Gjithsej	30,234,385	1,540,682	270,272	39,735,305	33,755,171	1,188,337	-	106,724,152
Hendeku i likuiditetit	(7,113,947)	1,383,310	31,971,029	2,935,673	(9,640,725)	(1,188,337)	-	18,347,003
Hendeku kumulativ	(7,113,947)	(5,730,637)	26,240,392	29,176,065	19,535,340	18,347,003	18,347,003	-

6. Menaxhimi i riskut financiar (vazhdim)

(c) Risku i likuiditetit (vazhdim)

Për qëllime likuiditeti, Banka klasifikon depozitat e afatizuara dhe të kursimit sipas afatit dhe maturimit brenda një muaji. Si rezultat, hendeku kontraktual i likuiditetit deri në dymbëdhjetë muaj është rritur. Megjithatë, mundësia që sasi të mëdha të depozitave të klientëve të largohen nga Banka është shumë e vogël. Prandaj, Banka nuk e konsideron hendekun e likuiditetit në afat të shkurtër. Ajo përqendrohet më shumë në hendekun e pritshëm të likuiditetit i cili paraqet një skenar më të mundshëm. Banka mban një portfolio të pasurive financiare shumë të tregtueshme (pasuritë financiare në dispozicion për shitje) që lehtë mund të likuidohen si mbrojtje nga çdo ndërprerje e paparashikuar në rrjedhës e parasë. Menaxhmenti i Bankës është duke monitoruar raportet e likuiditetit ndaj kërkesave të brendshme dhe rregullative në baza ditore, javore dhe mujore. Si rezultat, Menaxhmenti beson se Banka nuk ka hendek afatshkurtër të likuiditetit. Gjatë vitit 2022, Banka aplikoi testime stresi të likuiditetit në baza mujore për të gjitha valutat operative dhe diskutoi rregullisht në Komitetin e Bankës për Menaxhimin e Riskut Financiar dhe të Tregut dhe ALCO. Testi i stresit kryhet duke aplikuar katër skenarë të ndryshëm sipas Politikës së Menaxhimit të Riskut të Likuiditetit, duke filluar nga skenarët më pak konservativë në ata më shumë konservativë. Në rast se Bordi Drejtues dhe Funkzioni i Monitorimit të Riskut shohin ndonjë shqetësim nën këto skenare, Banka merr masat e nevojshme për të minimizuar çdo risk.

(d) Menaxhimi i riskut të kapitalit

Banka menaxhon kapitalin e saj për të siguruar që Banka do të jetë në gjendje të vazhdojë si një sipërmarrje e vazhdueshme, duke maksimizuar kthimin e aksionerëve nëpërmjet optimizimit të bilancit të borxhit dhe kapitalit.

Struktura e kapitalit të Bankës përfshin kapitalin aksionar, rezervat dhe fitimet e pashpërndara.

Kapitali rregullator

Banka menaxhon kapitalin e saj për të siguruar që do të jetë në gjendje të vazhdojë si vijimësi duke maksimizuar kthimin tek aksionarët nëpërmjet optimizimit të borxhit dhe kapitalit. Strategjia e përgjithshme e Bankës mbetet e pandryshuar nga viti i kaluar. Në përputhje me rregulloret e Bankës Qendrore të Republikës së Kosovës, Banka duhet të mbajë një depozitë të ekuivalencës së kapitalit prej jo më pak se 7,000,000 EUR. Banka monitoron mjaftueshmërinë e kapitalit të saj duke përdorur, ndër masat e tjera, rregullat dhe raportet e vendosura nga Banka Qendrore e Kosovës (“BQK”). Banka ka përmbushur kërkesat rregullatore më 31 dhjetor 2023 dhe 2022.

6. Financial risk management (continued)

(e) Capital management risk

(f) Kapaciteti i mbajtjes së riskut

Përveç raporteve të kapitalit rregullator, Banka vlerëson mjaftueshmërinë e saj të kapitalit duke përdorur konceptin e aftësisë mbajtëse të riskut për të pasqyruar profilin specifik të riskut të Bankës, përkatësisht duke krahasuar humbjet e mundshme që rrjedhin nga operimi i saj me kapacitetin e Bankës për të përballuar humbje të tilla. Konceptet e mëposhtme janë përdorur për të llogaritur humbjet e mundshme në kategoritë e ndryshme të riskut:

- Risku i kredisë (klientët): Bazuar në një analizë migrimi të përditësuar rregullisht në portfolion e kredisë, llogaritet shkalla historike e humbjeve dhe shpërndarja e tyre statistikore. Normat historike të humbjeve në kategori të ndryshme të ditëvonesave (me një nivel besueshmërie prej 95%) aplikohen në portfolion e kredisë për të llogaritur humbjet e mundshme të kredisë
- Risku i palës tjetër: Llogaritja e humbjeve të mundshme për shkak të riskut të palës tjetër bazohet në probabilitetin e dështimit që rrjedh nga vlerësimi përkatës ndërkombëtar i palës ose vendit përkatës të veprimtarisë (pas rregullimit).
- Risku i tregut: Ndërsa luhatjet historike të valutës analizohen statistikisht dhe variacioni më i lartë (niveli i besueshmërisë 99%) zbatohet për pozicionet aktuale të valutës, risku i normës së interesit llogaritet duke përcaktuar ndikimin e vlerës ekonomike të një goditje standarde të normës së interesit për EUR / USD (2 pikë përqindjeje, goditja e normës së interesit Basel) dhe nivelet më të larta (historike) të goditjes për valutat e tjera.
- Risku operacional: Për të llogaritur vlerën përkatëse përdoret qasja standarde e Basel II.

7. Vlera e drejtë e instrumenteve financiare

Vlera e drejtë e pasurive financiare dhe detyrimeve financiare që tregtohen në tregjet aktive bazohen në çmimet e kuotuarat të tregut ose në kuotat e çmimeve të tregtarëve. Për të gjitha instrumentet e tjera financiare, Banka përcakton vlerat e drejta duke përdorur teknika të tjera të vlerësimit. Për instrumentet financiare që tregtohen rrallë dhe kanë pak transparencë të çmimeve, vlera e drejtë është më pak objektive dhe kërkon shkallë të ndryshme të gjykimit në varësi të likuiditetit, përqendrimit, pasigurisë së faktorëve të tregut, supozimeve të çmimeve dhe risqeve të tjera që ndikojnë në instrumentin specifik.

a) Modelet e vlerësimit

Banka mat vlerat e drejta duke përdorur hierarkinë e mëposhtme të vlerës së drejtë, e cila reflekton rëndësinë e inputeve të përdorura në kryerjen e matjeve.

Niveli 1: inputet që janë çmime të tregut të kuotuar (të pa rregulluara) në tregjet aktive për pasuritë ose detyrimet identike të cilave njësia ekonomike mund t'u qaset në datën e matjes.

Niveli 2: Inpute të ndryshme nga çmimet e kuotuar të përfshira në Nivelin 1 që janë të vëzhgueshme për pasurinë ose detyrimin qoftë në mënyrë direkte (si çmime) ose indirekte (dmth përfituar nga çmimet). Kjo kategori përfshin instrumente të vlerësuar duke përdorur: çmimet e tregut të kuotuar në tregjet aktive për instrumente të ngjashme; çmimet e kuotuar për instrumente identike ose të ngjashme në tregje që konsiderohen më pak se aktive; ose teknika të tjera të vlerësimit në të cilat të gjitha inputet e rëndësishme janë direkt ose indirekt të vëzhgueshme nga të dhënat e tregut.

Niveli 3: inputet që nuk janë të vëzhgueshme. Kjo kategori përfshin të gjitha instrumentet për të cilat teknikat e vlerësimit përfshijnë inpute që nuk janë të bazuara në të dhënat e vëzhgueshme dhe inputet që nuk janë të vëzhgueshme kanë një efekt të rëndësishëm në vlerësimin e instrumentit. Kjo kategori përfshin instrumente që vlerësohen në bazë të çmimeve të kuotuar për instrumente të ngjashme për të cilat kërkohen rregullime ose supozime të konsiderueshme të pakërkuara për të pasqyruar ndryshimet midis instrumenteve.

Që nga 31 dhjetori 2022, nuk ka pasur asnjë instrument financiar të matur me vlerën e drejtë.

b) Instrumentet financiare që nuk maten me vlerën e drejtë për të cilat është shpalosur vlera e drejtë

Tabela në vijim përcakton vlerat e drejta të instrumenteve financiare që nuk maten me vlerën e drejtë dhe i analizon ato sipas nivelit në hierarkinë e vlerës së drejtë në të cilën kategorizohet çdo matje e vlerës së drejtë.

	Vlera kontabël		Vlera e drejtë	
	2023	2022	Nivel 2 2023	Nivel 2 2022
Pasuritë				
Paratë në arkë dhe në bankë	1,540,125	11,888,823	1,540,125	11,888,823
Kreditë/Plasmanet në banka	4,003,667	-	4,003,667	-
Bilanci me BQK	20,907,117	10,462,920	20,907,117	10,462,920
Kreditë për klientë	91,742,852	95,908,818	91,742,852	95,908,818
Investimet në letrat me vlerë	7,051,552	6,810,594	7,051,552	6,810,594
Detyrimet				
Detyrimet ndaj klientëve	73,555,219	83,806,514	73,555,219	83,806,514
Detyrimet ndaj bankave	3,029,923	6,454,962	3,029,923	6,454,962
Borxhi i varur	27,141,599	15,561,882	27,141,599	15,561,882

Kur është e mundur, vlera e drejtë e kredive dhe paradhënieve bazohet në transaksione të vëzhgueshme të tregut. Aty ku transaksionet e vëzhgueshme të tregut nuk janë në dispozicion atëherë, vlera e drejtë vlerësohet duke përdorur modelin e vlerës së drejtë, siç është teknika e skontimit të flukseve monetare. Inputi në teknikën e vlerësimit përfshin humbjet e pritshme të kredisë përgjatë jetëgjatësisë, normat e interesit dhe normat e parapagimit. Për kreditë e provizionuara të mbështetura me kolateral, vlera e drejtë matet në bazë të vlerës së kolateralit bazë. Për kreditë private dhe kreditë komerciale më të vogla, kreditë homogjene janë grupuar në portfolio me karakteristika të ngjashme.

Vlera e drejtë e depozitave nga bankat dhe klientët vlerësohet duke përdorur teknika të fluksit të mjeteve monetare të skontuar, duke aplikuar normat që ofrohen për depozitat me maturim dhe afate të ngjashme. Vlera e drejtë e depozitave të pagueshme me afat është shuma e pagueshme në datën e raportimit.

Vlera e drejtë e huave dhe e borxhit të varur bazohet në flukset monetare kontraktuale të skontuara, duke marrë parasysh normat e interesit të tregut, të cilat do të ishin të pagueshme nga Banka kur ka nevojë për zëvendësimin e burimeve të vjetra me ato të reja me maturim të barabartë të mbetur.

TURKIYE CUMHURIYETI ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË
SHËNIME PËR PASQYRAT FINANCIARE

Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023

(Shumat në Euro, përveç nëse theksohet ndryshe)

8. Paraja në arkë dhe në bankë

	Më 31 Dhjetor 2023	Më 31 Dhjetor 2022
Paratë në arkë	717,123	1,198,570
Llogaritë rrjedhëse me bankat	824,221	10,706,263
Lejimi për rënie në vlerë	(1,219)	(16,010)
	1,540,125	11,888,823

Paraja dhe ekuivalentët e saj përbëjnë:

	Më 31 Dhjetor 2023	Më 31 Dhjetor 2022
Paraja në arkë dhe në bankë	1,540,125	11,888,823
Bilancet me BQK-në (Shënimi 9)	20,907,117	10,462,920
Rezervat statutore - Depozita ekuivalente e kapitalit	-	(199,701)
Rezervat statutore – Rezerva e Likuiditetit 10%	(7,488,131)	(7,495,831)
	14,959,111	14,656,211

Në përputhje me rregulloren e BQK-së për kërkesat minimale të rezervës, banka duhet të ruajë raportin minimal të rezervës së detyrueshme prej 10 për qind të detyrimeve në vijim me afat maturimi deri në një vit: depozita, huazime dhe letra me vlerë. Letrat me vlerë përfaqësojnë instrumente shumë likuide, përfshirë paratë në dorë, llogaritë në BQK ose në bankat e tjera në Kosovë dhe shumat e mbajtura në BQK nuk duhet të jenë më pak se gjysma e rezervave të përgjithshme statutore. Mjetet me të cilat Banka mund të përmbushë kërkesat e saj për likuiditet janë depozitat në EUR me BQK-në dhe 50% e ekuivalentit EUR të parave të gatshme të shprehura në monedha lehtësisht të konvertueshme. Depozitat me BQK nuk duhet të jenë më pak se 5% të bazës së depozitave në fuqi.

Lëvizja e zhvlerësimit për para në arkë dhe në banka dhe bilancet me Bankën Qendrore të Kosovës për vitet e përfunduara më 31 dhjetor 2023 dhe 2022, e ngarkuar në fitim dhe humbje është si më poshtë:

	2023	2022
Bilanci në fillim	31,678	27,675
Ngarkimet në fitim dhe humbje	848	4,003
Bilanci në fund	32,526	31,678

9. Gjendja me Bankën Qendrore të Kosovës

	Më 31 Dhjetor 2023	Më 31 Dhjetor 2022
Rezervat statutore - Depozita ekuivalente e kapitalit	7,488,131	7,495,831
Rezervat statutore – Rezerva e Likuiditetit 10%	-	199,701
Llogaritë rrjedhëse me BQK-në	13,450,293	2,783,056
Lejimi për rënien në vlerë	(31,307)	(15,668)
	20,907,117	10,462,920

10. Të arkëtueshmet nga bankat

	Më 31 Dhjetor 2023	Më 31 Dhjetor 2022
Plasmanet me banka	4,000,000	-
	4,000,000	-
Interesi i akumuluar	3,667	-
Të arkëtueshmet nga bankat	4,003,667	-

TURKIYE CUMHURIYETI ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË
SHËNIME PËR PASQYRAT FINANCIARE
Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023
(Shumat në Euro, përveç nëse theksohet ndryshe)

11. Kreditë dhe paradhëniet për klientët

	Më 31 Dhjetor 2022	Më 31 Dhjetor 2021
Kreditë	64,812,837	63,133,333
Mbitërheqjet	33,451,292	35,110,142
	98,264,129	98,243,475
Interesi i akumuluar	326,987	321,655
Pagesat e shtyra të disbursimit	(221,661)	(200,412)
	98,369,455	98,364,718
Lejimi për rënie në vlerë		
Faza 1	1,851,970	1,110,655
Faza 2	1,335,765	623,470
Faza 3	3,438,868	721,775
	6,626,603	2,455,900
Kreditë për klientë	91,742,852	95,908,818

Tabelat e mëposhtme paraqesin ndryshimet në vlerën kontabël bruto dhe provizionet e huave me kosto të amortizuara për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023:

	Shkalla 1	Shkalla 2	Shkalla 3	POCI	
	12-mujori HPK	Jetëgjatës ia HPK	Jetëgjatës ia HPK	I blerë me kredi të zhvlerësuar	Gjithsej
	EUR'000	EUR'000	EUR'000	EUR'000	EUR'000
Vlera kontabël bruto më 1 Janar 2022	93,692,799	3,875,289	796,630	-	98,364,718
<i>Transferet:</i>					
Transferi prej Shkallës 1 te Shkalla 2	(2,887,292)	2,887,292	-	-	-
Transferi prej Shkallës 1 te Shkalla 3	(2,520,732)	-	2,520,732	-	-
Transferi prej Shkallës 2 te Shkalla 1	273,417	(273,417)	-	-	-
Transferi prej Shkallës 2 te Shkalla 3	-	(2,175,656)	2,175,656	-	-
Transferi prej Shkallës 3 te Shkalla 1	69,967	-	(69,967)	-	-
Transferi prej Shkallës 3 te Shkalla 2	-	-	-	-	-
Pasuritë financiare të çregjistruara gjatë periudhës, përveç shlyerjeve	(51,984,542)	(1,080,249)	(67,355)	-	(53,132,146)
Pasuritë të reja financiare u krijuan ose u blenë	48,937,076	3,573,057	626,750	-	53,136,883
Modifikimi i rrjedhës kontraktuale të parasë	-	-	-	-	-
Shlyerjet	-	-	-	-	-
FX dhe lëvizje të tjera	-	-	-	-	-
Vlera kontabël bruto më 31 Dhjetor 2023	85,580,693	6,806,316	5,982,446	-	98,369,455

TURKIYE CUMHURIYETI ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË
SHËNIME PËR PASQYRAT FINANCIARE
Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023
(Shumat në Euro, përveç nëse theksohet ndryshe)

10. Kreditë dhe paradhëniet për klientët (Vazhdim)

PROVIZIONET	Shkalla 1	Shkalla 2	Shkalla 3	POCI	Gjithsej
	12-mujori HPK	Jetëgjatësia HPK	Jetëgjatësia HPK	I blerë me kredi të zhvlerësuar	
	EUR	EUR	EUR	EUR	
Shuma e provizionit më 1 Janar 2023	746,815	500,468	721,775	-	1,969,058
<i>Lëvizjet me ndikim në A&SH</i>					
<i>Transferet:</i>					
Transferi prej Shkallës 1 te Shkalla 2	(515,099)	515,099	-	-	-
Transferi prej Shkallës 1 te Shkalla 3	(1,281,772)	-	1,281,772	-	-
Transferi prej Shkallës 2 te Shkalla 1	8,755	(8,755)	-	-	-
Transferi prej Shkallës 2 te Shkalla 3	-	(1,157,023)	1,157,023	-	-
Transferi prej Shkallës 3 te Shkalla 1	3,934	-	(3,934)	-	-
Transferi prej Shkallës 3 te Shkalla 2	-	-	-	-	-
Pasuritë të reja financiare u krijuan ose u blenë	1,388,135	900,122	440,045	-	2,728,302
Ndryshimet në parametrat e rrezikut (PD/LGD/EAD)	1,501,202	585,854	(157,813)	-	1,929,243
Ndryshimet në Modele	-	-	-	-	-
Modifikimi i rrjedhës kontraktuale të parasë	-	-	-	-	-
Lëshimi i zbritjes	-	-	-	-	-
Shlyerja	-	-	-	-	-
FX dhe lëvizje të tjera	-	-	-	-	-
Vlera neto e provizionit për periudhën	1,105,155	835,297	2,717,093	-	4,657,545
Shuma e provizionit më 31 Dhjetor 2023	1,851,970	1,335,765	3,438,868	-	6,626,603

Tabelat e mëposhtme paraqesin ndryshimet në vlerën kontabël bruto dhe provizionet e huave me kosto të amortizuar për vitin e mbyllur më 31 Dhjetor 2022:

Vlera kontabël bruto më 1 Janar 2022	Shkalla 1	Shkalla 2	Shkalla 3	POCI	Gjithsej
	12-mujori HPK	Jetëgjatësi a HPK	Jetëgjatësi a HPK	I blerë me kredi të zhvlerësuar	
	EUR'000	EUR'000	EUR'000	EUR'000	
Vlera kontabël bruto më 1 Janar 2022	63,054,498	3,408,287	416,482	-	66,879,267
<i>Transferet:</i>					
Transferi prej Shkallës 1 te Shkalla 2	(427,380)	427,380	-	-	-
Transferi prej Shkallës 1 te Shkalla 3	(24,248)	-	24,248	-	-
Transferi prej Shkallës 2 te Shkalla 1	217,147	(217,147)	-	-	-
Transferi prej Shkallës 2 te Shkalla 3	-	(18,406)	18,406	-	-
Transferi prej Shkallës 3 te Shkalla 1	-	-	-	-	-
Transferi prej Shkallës 3 te Shkalla 2	-	-	-	-	-
Pasuritë financiare të çregjistruara gjatë periudhës, përveç shlyerjeve	(33,935,616)	(1,078,681)	234,843	-	(34,779,454)
Pasuritë të reja financiare u krijuan ose u blenë	64,808,398	1,353,856	102,651	-	66,264,905
Modifikimi i rrjedhës kontraktuale të parasë	-	-	-	-	-
Shlyerjet	-	-	-	-	-
FX dhe lëvizje të tjera	-	-	-	-	-
Vlera kontabël bruto më 31 Dhjetor 2021	93,692,799	3,875,289	796,630	-	98,364,718

TURKIYE CUMHURIYETI ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË
SHËNIME PËR PASQYRAT FINANCIARE
Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023
(Shumat në Euro, përveç nëse theksohet ndryshe)

11. Kreditë dhe paradhëniet për klientët (Vazhdim)

	Shkalla 1	Shkalla 2	Shkalla 3	POCI	Gjithsej
	12-mujori HPK	Jetëgjatësia HPK	Jetëgjatësia HPK	I blerë me kredi të zhvlerësuar	
	EUR	EUR	EUR	EUR	
Shuma e provizionit më 1 Janar 2022	617,594	391,039	356,491	-	1,365,124
<i>Lëvizjet me ndikim në A&SH</i>					
<i>Transferet:</i>					
Transferi prej Shkallës 1 te Shkalla 2	(246,241)	246,241	-	-	-
Transferi prej Shkallës 1 te Shkalla 3	(117,599)	-	117,599	-	-
Transferi prej Shkallës 2 te Shkalla 1	34,746	(34,746)	-	-	-
Transferi prej Shkallës 2 te Shkalla 3	-	(88,256)	88,256	-	-
Transferi prej Shkallës 3 te Shkalla 1	-	-	-	-	-
Transferi prej Shkallës 3 te Shkalla 2	-	-	-	-	-
Pasuritë të reja financiare u krijuan ose u blenë	737,116	204,014	70,076	-	1,011,206
Ndryshimet në parametrat e rrezikut (PD/LGD/EAD)	(278,801)	(217,824)	89,353	-	(407,272)
Ndryshimet në Modele	-	-	-	-	-
Modifikimi i rrjedhës kontraktuale të parasë	-	-	-	-	-
Lëshimi i zbritjes	-	-	-	-	-
Shlyerja	-	-	-	-	-
FX dhe lëvizje të tjera	-	-	-	-	-
Vlera neto e provizionit për periudhën	129,221	109,429	365,284	-	603,934
Shuma e provizionit më 31 Dhjetor 2022	746,815	500,468	721,775	-	1,969,058

Lëvizjet në lejimet e rënies në vlerë të kredisë për humbjet nga kreditë më 31 Dhjetor 2023 ishin si më poshtë:

	2023	2022
Lejimi për rënien në vlerë më 1 janar	2,455,900	1,365,124
Ngarkesa për vitin	4,170,703	1,090,776
Lejimi për rënien në vlerë më 31 Dhjetor	6,626,603	2,455,900

TURKIYE CUMHURIYETI ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË
SHËNIME PËR PASQYRAT FINANCIARE
Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023
 (Shumat në Euro, përveç nëse theksohet ndryshe)

12. Investimet në letrat me vlerë

	Më 31 Dhjetor 2023	Më 31 Dhjetor 2022
Bonot e Thesarit të Qeverisë	6,998,714	6,793,546
Interesi akrual	60,204	24,162
Lejimi për rënie në vlerë	(7,366)	(7,114)
Gjithsej	7,051,552	6,810,594

Lëvizja në rënie në vlerë për vitet e përfunduara më 31 Dhjetor 2023 dhe 2022, i ngarkuar në fitim dhe humbje është si vijon:

	2023	2022
Gjendja hapëse	7,114	7,315
Ngarkimi në fitim dhe humbje	252	(201)
Gjendja mbyllëse	7,366	7,114

Tabela në vijim parasheh lëvizjen e investimeve në letrat me vlerë gjatë vitit 2023 dhe 2022:

	Investimet me Kosto të - Nominal
Më 1 janar 2023	6,800,000
Shtesat	4,220,000
Të maturuara	(4,020,000)
Më 31 Dhjetor 2023	7,000,000
Më 1 janar 2022	7,000,000
Shtesat	1,440,000
Të maturuara	(1,640,000)
Më 31 Dhjetor 2022	6,800,000

TURKIYE CUMHURIYETI ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË

SHËNIME PËR PASQYRAT FINANCIARE

Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023

(Shumat në Euro, përveç nëse theksohet ndryshe)

13. Prona dhe pajisjet

Pasuritë Fikse – të Prekshme	Ndërtesat	Përmirësimet në objektet me qira	Mobilje, instalime dhe pajisje	Kompjuterë dhe pajisje të ngjashme	Automjetet motorike	Gjithsej
<i>Kosto</i>						
Më 1 janar 2022	-	1,017,808	494,917	683,533	103,960	2,300,218
Shtesat	-	3,192	9,810	311,173	-	324,175
Më 31 Dhjetor 2022	-	1,021,000	504,727	994,706	103,960	2,624,393
Shtesat	-	12,736	139,144	532,434	42,670	726,984
Më 31 Dhjetor 2023	-	1,033,736	643,871	1,527,140	146,630	3,351,377
<i>Zhvlerësimi i akumuluar</i>						
Më 1 janar 2022	-	529,652	200,587	556,508	46,479	1,333,226
Ngarkesa për vitin	-	126,341	87,219	65,203	20,792	299,555
Më 31 Dhjetor 2022	-	655,993	287,806	621,711	67,271	1,632,781
Ngarkesa për vitin	-	101,265	78,870	174,613	21,083	375,831
Më 31 Dhjetor 2023	-	757,258	366,676	796,324	88,354	2,008,612
<i>Vlera kontabël neto</i>	-					
Më 31 Dhjetor 2022	-	365,007	216,921	372,995	36,689	991,612
Më 31 Dhjetor 2023	-	276,478	277,195	730,816	58,276	1,342,765

TURKIYE CUMHURIYETI ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË
SHËNIME PËR PASQYRAT FINANCIARE

Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023

(Shumat në Euro, përveç nëse theksohet ndryshe)

14. Pasuritë e paprekshme

Pasuritë Fikse – të paprekshme	Softuerët	Licenca	Gjithsej
Kosto			
Më 1 janar 2022	1,188,184	89,073	1,277,257
Shtesat	-	-	-
Më 31 Dhjetor 2022	1,188,184	89,073	1,277,257
Shtesat	232,900	-	232,900
Më 31 Dhjetor 2023	1,421,084	89,073	1,510,157
Amortizimi i akumuluar			
Më 1 janar 2022	1,012,935	58,750	1,071,685
Ngarkesa për vitin	57,633	9,401	67,034
Më 31 Dhjetor 2022	1,070,568	68,151	1,138,719
Ngarkesa për vitin	80,319	9,401	89,720
Më 31 Dhjetor 2023	1,150,887	77,552	1,228,439
Vlera kontabël neto			
Më 31 Dhjetor 2022	117,616	20,922	138,538
Më 31 Dhjetor 2023	270,197	11,521	281,718

15. E drejta e përdorimit të pasurisë & Detyrimet e qirasë

E drejta e përdorimit të pasurisë

Më 1 janar 2022	1,086,759
Shtesat	104,816
Shlyrjet	-
Më 31 Dhjetor 2021	1,191,575
Shtesat gjate vitit	262,102
Shlyrjet	-
Më 31 Dhjetor 2023	1,453,677

Amortizimi i akumuluar

Më 1 janar 2022	323,143
Ngarkesa për vitin	134,361
Shlyrjet	-
Më 31 Dhjetor 2022	457,504
Ngarkesa për vitin	145,556
Shlyrjet	-
Më 31 Dhjetor 2023	603,060

Vlera kontabël

Më 31 Dhjetor 2022	734,071
Më 31 Dhjetor 2023	850,617

15. E drejta e përdorimit të pasurisë & Detyrimet e qirasë (vazhdim)

TURKIYE CUMHURIYETI ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË
SHËNIME PËR PASQYRAT FINANCIARE

Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023

(Shumat në Euro, përveç nëse theksohet ndryshe)

Detyrimet nga qiraja me 1 janar 2022	786,856
Shtesat	104,816
- Pagesat e qirasë	(161,934)
+ Interesi në detyrimet nga qiraja	37,810
Detyrimet nga qiraja më 31 Dhjetor 2022	767,548
Shtesat	262,103
- Pagesat e qirasë	(175,912)
+ Interesi në detyrimet nga qiraja	41,846
Detyrimet nga qiraja më 31 Dhjetor 2023	895,585

Maturimi i detyrimit të qirasë më 31 Dhjetor 2022

Jo më vonë se një vit	115,768
Më vonë se një vit dhe jo më vonë se pesë vjet.	476,669
Më vonë se pesë vjet	175,111
Gjithsej	767,548

Maturimi i detyrimit të qirasë më 31 Dhjetor 2023

Jo më vonë se një vit	147,508
Më vonë se një vit dhe jo më vonë se pesë vjet.	662,238
Më vonë se pesë vjet	85,839
Gjithsej	895,585

Shumat e njohura në fitim dhe humbje	2023	2022
Shpenzimet e zhvlerësimit për pasuritë me të drejtë përdorimi	145,556	134,361
Shpenzimet e interesit për detyrimet e qirasë	41,846	37,810
Shpenzimet për qiratë me afatshkurtra	3,655	4,691
Gjithsej	191,057	176,862

Banka posedon në qira disa pasuri të cilat përbëhen kryesisht nga lokale afariste. Afati mesatar i qirasë është 5 vjet.

Gjithsej flukset e parasë nga qiratë janë EUR 175,912 (2022: EUR 161,934). Të gjitha pagesat e qirasë janë fikse.

Të gjitha detyrimet e qirasë janë emërtuar në njësi monetare.

TURKIYE CUMHURIYETI ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË
SHËNIME PËR PASQYRAT FINANCIARE
Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023
(Shumat në Euro, përveç nëse theksohet ndryshe)

16. Pasuritë tjera

	Më 31 Dhjetor 2023	Më 31 Dhjetor 2022
Parapagimet	153,380	126,434
Tjera	92,426	57,308
Gjithsej	245,806	183,742

17. Detyrimet ndaj klientëve

	Më 31 Dhjetor 2023	Më 31 Dhjetor 2022
Depozitat me afat	58,034,716	66,859,364
Llogaritë rrjedhëse	13,385,504	14,710,707
Llogaritë e kursimit	1,658,448	1,712,366
Interesi aktual	476,551	524,077
Gjithsej	73,555,219	83,806,514

Llogaritë rrjedhëse nuk kanë interes.

Normat mesatare efektive të interesit për depozitat me afat gjatë 2022 dhe 2021 ishin si më poshtë:

Viti	6 muaj	1 vit	18 muaj	2 -5 vite
2023	2.04%	2.27%	2.32%	2.68%
2022	2.25%	0.75%	2.45%	2.52%

18. Detyrimet ndaj bankës dhe huamarrësve

	Më 31 Dhjetor 2023	Më 31 Dhjetor 2022
Depozitat me afat	3,000,000	6,350,000
Huazimet nga banka EXIM	15,000	68,236
Interesi aktual	14,923	36,726
Gjithsej	3,029,923	6,454,962

19. Detyrimet ndaj palëve të lidhura të bankës

	Më 31 Dhjetor 2023	Më 31 Dhjetor 2022
Tregu i parave	27,000,000	15,500,000
Interesi aktual	141,599	61,882
Gjithsej	27,141,599	15,561,882

Borxhi i varur përfaqëson depozitat me afat të bankave të tjera të lidhura, pjesë e grupit Ziraat. Këto depozita me afat mbajnë një normë mesatare vjetore interesi prej 4.03 % dhe kanë maturim gjatë vitit 2024.

TURKIYE CUMHURIYETI ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË
SHËNIME PËR PASQYRAT FINANCIARE

Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023

(Shumat në Euro, përveç nëse theksohet ndryshe)

20. Detyrimet e tjera

	Më 31 Dhjetor 2023	Më 31 Dhjetor 2022
Shpenzimet e përlllogaritura	108,088	133,246
Detyrimet tjera	125,968	47,178
Provizioni i humbjeve nga garancionet	61,409	57,772
Gjithsej	295,465	238,196

Lëvizja në provizion për humbjet nga garancionet e lëshuara nga Banka është si më poshtë:

	2023	2022
Provizioni me 1 janar	57,772	18,048
Krijimi / (lirimi) për vitin	3,637	39,723
Provizioni me 31 Dhjetor	61,409	57,772

21. Kapitali aksionar dhe rezervat

Struktura aksionare e Bankës është si vijon:

	Më 31 Dhjetor 2023		Më 31 Dhjetor 2022	
	%	Shuma	%	Shuma
T.C. ZIRAAT BANKASI A. S	100	25,000,000	100	20,000,000
	100	25,000,000	100	20,000,000

Në pajtim me Ligjin Nr. 04/L-093 për “Bankat, institucionet mikrofinanciare dhe institucionet financiare jobankare”, kapitali minimal i paguar për bankat vendase që operojnë në Kosovë është 7 milionë euro.

Më 30 nëntor 2023, aksionari ka kontribuar me një shumë shtesë prej 5 milionë EUR për Turkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasi A.S. - Dega në Kosovë (30 dhjetor 2022: 10 milionë euro).

22. Të hyrat neto nga interesi

	Viti i përfunduar më 31 Dhjetor 2023	Viti i përfunduar më 31 Dhjetor 2022
Të hyrat nga interesi duke përdorur metodën e normës efektive të interesit		
Kreditë për klientë	6,444,311	5,106,291
Investimet në Bono të Thesarit - Qeveritare	139,108	105,324
Gjithsej të ardhurat nga interesi	6,583,419	5,211,615
Shpenzimet e interesit duke përdorur metodën e normës efektive të interesit		
Detyrimet ndaj klientëve	(1,562,455)	(988,325)
Detyrimet ndaj bankave	(17,526)	(40,350)
Detyrimet ndaj palëve të lidhura	(489,635)	(399,952)
Detyrimet ndaj qirasë	(41,846)	(37,810)
Gjithsej shpenzimet e interesit	(2,111,462)	(1,466,437)
Të ardhurat nga interesi neto	4,471,957	3,745,178

TURKIYE CUMHURIYETI ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË
SHËNIME PËR PASQYRAT FINANCIARE

Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023

(Shumat në Euro, përveç nëse theksohet ndryshe)

23. Të ardhurat neto nga tarifat dhe komisionet

	Viti i përfunduar më 31 Dhjetor 2023	Viti i përfunduar më 31 Dhjetor 2022
Shërbimet bankare	348,741	462,601
Të ardhurat nga tarifat dhe komisionet	348,741	462,601
Shërbimet bankare	(81,988)	(71,462)
Licenca dhe tarifa të tjera rregullative	(132,270)	(118,422)
Shpenzimet e tarifave dhe komisioneve	(214,258)	(189,884)
Të ardhurat neto dhe të ardhurat nga komisionet	134,483	272,717

24. Të ardhura të tjera operative

	Viti i përfunduar më 31 Dhjetor 2023	Viti i përfunduar më 31 Dhjetor 2022
Fitimi neto i këmbimit valutor	16,891	19,855
Fitimet kapitale	724	-
Të ardhura të tjera	61,709	64,958
Gjithsej	79,324	84,813

25. Shpenzimet administrative dhe shpenzimet tjera operative

	Viti i përfunduar më 31 Dhjetor 2023	Viti i përfunduar më 31 Dhjetor 2022
Shpenzimet e personelit (shih më poshtë)	1,057,898	793,688
Sigurimi	63,614	57,142
Zhvlerësimi	521,387	433,915
Qiraja	3,655	4,691
Reklamimi dhe marketing	3,612	6,648
Riparimi dhe mirëmbajtja	44,174	41,754
Tarifa e sigurimit të depozitave	48,129	29,124
Shërbimet komunale dhe karburantet	47,830	43,808
Shpenzimet për çështjet gjyqësore	1,167	2,129
Shpenzimet profesionale dhe tarifat ligjore	72,195	98,813
Shërbime IT	437,348	392,183
Komunikimi	38,410	40,183
Amortizimi	89,720	67,034
Materialet e zyrës	34,578	25,929
Udhëtimi	4,014	4,865
Tjera	95,264	58,576
Ngarkesa e provizionit për para në banka (shih shënimin 8)	848	4,003
Ndryshimi në provizion / (lirimi) për letrat me vlerë (shih shënimin 12)	252	(201)
Ngarkesa e provizionit për garancitë (shih shënimin 20)	3,637	39,723
Gjithsejtë	2,567,732	2,144,007
	Viti i përfunduar më 31 Dhjetor 2023	Viti i përfunduar më 31 Dhjetor 2022
Pagat dhe mëditjet	818,091	614,156
Kontributet pensionale	95,787	69,358
Kompensime të tjera	144,020	110,174
Gjithsej	1,057,898	793,688

TURKIYE CUMHURIYETI ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË
SHËNIME PËR PASQYRAT FINANCIARE

Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023

(Shumat në Euro, përveç nëse theksohet ndryshe)

26. Tatimi në fitim

Tatimi në fitim në Kosovë vlerësohet në normën 10% (2022: 10%) të të ardhurave të tatueshme.

	Viti i përfunduar më 31 Dhjetor 2023	Viti i përfunduar më 31 Dhjetor 2022
Tarifa aktuale tatimore	-	(144,366)
Ngarkesa aktuale tatimore	93,989	-
Gjithsej	93,989	(144,366)

Më poshtë paraqitet një barazim i rezultatit të kontabilitetit me tatimin në fitim:

	Viti i përfunduar më 31 Dhjetor 2023	Viti i përfunduar më 31 Dhjetor 2022
Fitimi para tatimit në fitim	(2,052,671)	867,925
Tatimi prej 10%		
<i>Rregullime për:</i>		
Shpenzimet jo të zbritshme për qera	11,490	10,236
Shpenzimet/të hyrat tjera jo të zbritshme	12,560	14,368
Shpenzime shtesë të zbritshme të interes	388,962	394,774
Të ardhurat e përjashtuara-Letra me Vlerë Investuese	(139,108)	(105,324)
LLA dhe garancioni i provizioneve	838,877	261,681
(Humbja) / Fitimi për vitin	(939,890)	1,443,660
Tatimi mbi të ardhurat / shpenzimet për vitin	-	144,366

Pasuria tatimore e shtyrë është rritur si rezultat i humbjeve të bartura.

Tatimi i shtyer	2023	2022
Humbjet e bartura	939,890	-
Pasuria tatimore e shtyrë në 10%	93,989	-

Periudha e bartjes për çdo humbje tatimore në përputhje me Ligjin Tatimor të Kosovës është katër vjet. Tatimi mbi të ardhurat vlerësohet në masën 10% (2022: 10%) të të ardhurave të tatueshme.

TURKIYE CUMHURIYETI ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË
SHËNIME PËR PASQYRAT FINANCIARE

Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023

(Shumat në Euro, përveç nëse theksohet ndryshe)

27. Zotimet dhe kontingjencat

Banka lëshon garanci për klientët e saj. Këto instrumente kanë një rrezik kredie të ngjashëm me atë të kredive të dhëna klientëve. Bazuar në vlerësimin e menaxhmentit, nuk do të lindin humbje materiale në lidhje me garancitë e papaguara më 31 Dhjetor 2023.

<i>Garancitë</i>	Viti i përfunduar më 31 Dhjetor 2023	Viti i përfunduar më 31 Dhjetor 2022
Siguruar nga depozita në para	-	-
Siguruar me kolateral tjetër	4,243,220	7,292,751
	4,243,220	7,292,751
Zotimet e kredisë		
Kreditë e aprovuara por jo të disbursuara	3,029,597	2,112,707
Produktet e papërdorura të kartelës së krediti	3,029,597	2,112,707

Kolaterale të tjera të zotuar për garanci, përfshijnë kryesisht pronat e pengut dhe të pasurive të paluajtshme.

Zotimet përfaqësojnë shumat e patërhequra të kredive, mbitërheqjeve dhe limitet e kartelave që u jepen klientëve.

Çështjet gjyqësore

Më 31 Dhjetor 2023, nuk ka procedura gjyqësore kundër Bankës.

28. Transaksionet e palëve të lidhura

Në përputhje me SNK 24 “Shpalosjet e Palëve të Ndërlidhura”, një palë e lidhur është çdo palë që ka aftësinë të kontrollojë palën tjetër ose të ushtrojë ndikim të rëndësishëm mbi palën tjetër në marrjen e vendimeve financiare dhe operative.

Transaksionet e palëve të ndërlidhura janë bërë në kushte të barasvlershme me ato që mbizotërojnë në transaksionet e krahut.

Gjatë kryerjes së veprimtarisë së saj bankare, Banka ka hyrë në transaksione të ndryshme afariste me palët e lidhura dhe bilancet me aksionarët dhe individët dhe subjektet e lidhura më 31 Dhjetor 2023 dhe 2022 janë si më poshtë:

	Bordi i Drejtorëve		Menaxhmenti kryesor		Aksionarët kryesor dhe palët e tjera që kanë lidhje me to		Gjithsejtë	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022
<i>Bilancet me bankat</i>	-	-	-	-	581,059	10,454,887	581,059	10,454,887
<i>Kredi për klientët</i>	-	-	-	-	-	-	-	-
Kreditë për klientët, bruto	-	-	36,044	43,054	-	-	36,044	43,054
Lejimi për rënie në vlerë	-	-	89	88	-	-	89	88
Kreditë për klientët, neto	-	-	36,133	43,142	581,059	10,454,887	617,192	10,498,029
Kolaterali në para	-	-	-	-	-	-	-	-
Ekspozimi neto	-	-	36,133	43,142	581,059	10,454,887	617,192	10,498,029
Garancionet	-	-	-	-	-	-	-	-
Kolaterali në para	-	-	-	-	-	-	-	-
Ekspozimi neto	-	-	36,133	43,142	581,059	10,454,887	617,192	10,498,029
Detyrimet ndaj klientëve	-	-	22,959	330,357	-	-	22,959	330,357
Borxhi i varur	-	-	-	-	27,141,599	15,561,882	27,141,599	15,561,882
	-	-	22,959	330,357	27,141,599	15,561,882	27,164,558	15,892,238

Nuk ka kolateral të mbetur për këto kredi më 31 Dhjetor 2023 dhe 2022.

TURKIYE CUMHURIYETI ZIRAAT BANKASI A.S. – DEGA NË KOSOVË
SHËNIME PËR PASQYRAT FINANCIARE

Për vitin e përfunduar më 31 Dhjetor 2023

(Shumat në Euro, përveç nëse theksohet ndryshe)

Transaksionet me palët e lidhura gjatë vitit 2023 dhe 2022 janë si më poshtë:

	Bordi i Drejtoreve		Menaxhmenti kryesor		Aksionarët kryesor dhe palët e tjera që kanë lidhje me to		Gjithsejtë	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Të ardhurat nga interesi	-	-	-	435	-	-	-	435
Shpenzimet e interesit	-	-	-	-	505,845	419,930	505,845	419,930
Gjithsej	-	-	-	435	505,845	419,930	505,845	420,365

Shpërblimet totale për menaxhmentin kryesor të Bankës janë si më poshtë:

	2023	2022
Përfitimet afatshkurtra të punonjësve për Bordin e Drejtorëve	-	-
Përfitimet afatshkurtra të punonjësve për menaxhimin kryesor	52,423	35,039
	52,423	35,039

29. Ngjarjet pas datës së raportimit

Fitch i ka caktuar vlerësim Kosovës

Më 19 prill 2024, Fitch Ratings i ka caktuar Kosovës një Vlerësim të Paracaktuar të Lëshuesit (IDR) për Valutat e Huaja Afatgjate (LTFC) “BB”. Para kësaj, ekspozimi ndaj qeverisë së Kosovës trajtohej si i pavlerësuar dhe menaxhmenti ka ndërtuar vlerësimet e tij të përafërta më 31 dhjetor 2023 dhe historikisht të bazuara në atë supozim. Menaxhmenti aktualisht është duke analizuar ndikimin në pasqyrat e tij financiare për shkak të këtij ndryshimi dhe pret që ndikimi të jetë jomaterial për pasqyrat financiare. Ndikimi i ndërlidhur do të rregullohej në raportimin e mëpasshëm pasi menaxhmenti të përfundojë analizën e tij të detajuar.

Përveç rasteve të shpalosura, nuk ka pasur ndonjë ngjarje pas datës së raportimit që do të kishte nevojë për rregullime, ose shpalosje shtesë në këto pasqyra financiare.